

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Manila

Glavno mesto Filipinov, Manila (350.000 prebivalcev) je v teh dneh priča 33. medn. Evharistič. kongresa, ki ga vernost ondotnih katoličanov praznuje ne le z globokim notranjim verskim doživljem ampak ga je tudi zunanje obdala z vsem onim pestrim sijajem, ki ga je zmožna le umetniška domišljija Daljnega vzhoda. Filipinsko otočje, ki je svoje ime dobilo po španskem kralju Filipu II., je odkril za svojo domovino znameniti svetovni mornar Magalhaes leta 1521. Otočje spada zemljepisno k Malajskemu otočju in ga sestavlja skupina 7000 rajsko lepih otokov, katerih skupna površina (280.000 km²) je nekoliko večja od Jugoslavije, šteje pa nekaj manj prebivalstva (okrog 15 milijonov). Velika večina otočanov pripada katoliški veri (nad 8 milijonov), nekaj stoisočev je drugih krščanskih veroizpovedij, kake 3 milijone je pa še poganov malajskega plemena.

Otočje so pokristjanili španski misijonarji, zlasti španski redovi in se je versko življenje v teku stoletij zelo lepo razvijalo. Španija je deželi dala svojo krščansko kulturo in izobraženci so sprejeli tudi španski jezik. Toda v drugi polovici preteklega stoletja se je pod vplivom španskih frimasonskih lož pričela razširjati verska mlačnost, opešala je pa tudi misijonska delavnost. Ob prebujanju nacionalne miselnosti se je domala vse zanimanje prebivalstva osredotočilo na politično področje, versko kulturni problemi pa so se vedno bolj zanemarjali. Prišlo je celo do ustanovitve nekakšne narodne cerkve pod vodstvom nadškofa Aglipaya, ki s svojo versko ločino, katara pa šteje le okrog 100.000 pristašev, propagira neko zmes nacionalističnih in socialističnih nauk. Mnogi so se bali, da bo otočje potem, ko je prišlo pod ameriško oblast, v verskem pogledu še bolj nazadovale.

Zgodilo pa se je ravno obratno. Kajti v zadnjih 40 letih, kar je otočje pod ameriškim praporom, so se verske razmere zelo popravile. Prenehalo je razkristjanjenje, ki so ga prej pospeševale svobodomiselnosti in uprava. Živahno misijonsko delovanje je znova dvignilo katoliško zavest. Irski misijonarji, ki so prihajali iz Amerike in Evrope so pomajmočemu krščanstvu vili novega poguma in novega življenja. Odlični škofje iz raznih redov so pozivili katoliško šolstvo in pozidali mnogo novih, lepih cerkev. S tem, da je papež Manilo določil za sedež letošnjega Evharističnega kongresa, je v prvi vrsti hotel dati največje priznanje otoškim verskim občinam za veliko obnovitveno delo, ki so ga izvedle v zadnjih desetletjih na verskem polju. Značilno je tudi, da je papež za svojega legata na kongres poslal kardinala Doughertyja, po rodu Irea, ki je mnogo let kot misijonar deloval v Manili. Z največjimi svečanostmi in častjo so ga te dni sprejeli ondotni domačini kot svojega starega znanca in ljubljena, ko je prišel otvarjati kongres kot namestnik svetega očeta.

Kdor pogleda zemljepisno lego Filipinov, mora na prvi hip spoznati izredno politično in strateško važnost tega tihomorskega otočja. Toda, če je za politične tvorbe filipinsko otočje tako izrednega pomena, ni nič manjšega za delo univerzalne katoliške Cerkve. Filipini so zlasti v zadnjem desetletju, ko je bila misijonska delavnost katolicizma zelo poživljena, postali radi svoje lege prevážno misijonsko oporišče za širjenje krščanstva na Daljnem vzhodu. Saj leže oddaljeni veliko tisoč kilometrov daleč od središča krščanstva sredi velikih azijskih narodov, ki so po veliki večini še pogani. Sedanjí sv. oče, ki ga bo zgodovina brez dvoma pristiela med največje misijonske papeže, je spoznal »strateško« važnost tega daljnega krščanskega otočja za misijonsko delovanje. Izbira Manile za sedež Evharističnega kongresa naj bi torej bilo tudi priznanje za dosedanje misijonsko delo in obenem spodbuda za novo delo in nove žrtve. Manila doživlja te dni pravi binokstni praznik. Poročila govore o številnih misijonskih škofih, ki se s svojimi duhovniki in verniki zgrinjajo v filipinski prestolico. Kako slikovit mora biti pogled na množice teh azijskih katoličanov, ki pripadajo različnim plemenom in mnogim jezikovnim skupinam, ki pa vendar govore vse en jezik žive vse in ljubozni do presvete Evharistije!

Ali si je mogoče misliti bolj učinkovitega dela za zblizanje narodov in za svetovni mir, po katerem tako željno hrepeni človeštvo, kakor pa je ustanova mednarodnih Evharističnih kongresov! Narode sveta sta narodni egoizem in pa razredno sovraštvo razklala v mnogo sovražnih taborov. Le-te so ideje, ki jih otroci tega sveta neprestano tišče v ospredje, ki jih nenehoma ubijajo v zavest narodov, tako da le še v neprestanih nacionalnih in razrednih borbah in v obupni tekmi za življenje, vidijo svojo bodočnost. Pač pa manjka narodom ideje, ki bi jih družila, ki bi človeški družini dala zavest skupnosti, ki jo je že pred tisočletji nazorno oznanjal apostol narodov: »Mnogo je udov, eno pa telo... In če en ud trpi, trpe z njim vsi udje, in če je en ud v časti, se z njim vseje vsi udje. Vi pa ste Kristusovo telo in posamezni udje« (1. Kor. 12). To je globlja in bolj zdrava podlaga za bratstvo med narodi, kakor pa razni politični pakti, ki so največkrat le mojstrovine politične neodkritosti. Nikdar še ni bila izgovorjena večja svetovna politična modrost, kakor pa jo je povedal sv. Pavel o človeštvu kot enem telesu. Sleherno plemen in sleherni narod, naj bo velik ali majhen, je ud telesa, ki ga je odrešil učlovečen Bog. Trpljenje in bolečina, pomanjkanje in zatiranje enega teh udov se na boleč in neprijeten način javlja v celotnem telesu človeštva. Tega nismo nikdar tako silno občutili kot dandanes ko narodi kljub prepadom, ki jih nacionalno in razredno sovraštvo kopile med nimi, vse bolj čutijo, da tvorijo le eno človeško skupnost. Isto nam vsak dan dokazujejo pametni gospodarstveniki, uvidevni politiki, idealisti, ki se prizadevajo za svetovni mir... toda nihče ne najde primerne in dovolj močne ideje, ki naj bi kot skupna last vznikla vsem narodom sveta. Mnogi modreci dopovedujejo bogatim narodom, da se bo razkošno in lahkomislno življenje na stroške

Ruždi Aras skozi Ljubljano

Od sestanka s Cianom k dr. Stojadinoviću
Evropa se nadeja zanimivega razpleta dogodkov na Balkanu

Ruždi Aras

Ljubljana, dne 4. februarja.

Nocoj se je peljal skozi Ljubljano turški zunanji minister Ruždi Aras. Prihaja od svojega sestanka s italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano v Milanu ter se pelje v Beograd, kjer se bo sestal z našim ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem ter skupno z njim še enkrat preiščel vprašanja, ki so bila na dnevnem redu v Milanu, kakor tudi vprašanja, ki pridejo na dnevni red balkanske konference v Atenah, ki se zbere dne 15. februarja. Iz Beograda se pelje Ruždi Aras domov v Ankaru, kjer bo uradno sprejel romunskega zunanjega ministra Antonesa, s katerim se potem skupno odpelje na konferenco Balkanske zveze v Atene. Ruždi Arasu je šel nasproti do Rakeke poseben odposlanec zunanjega ministarstva v Beogradu ter večje število zastopnikov tiska, ki so hoteli od njega dobiti pojasnila o razgovorih v Milanu. Toda Ruždi Aras je ugaljen diplomat, ki mu je njegovo vzhodno pokolenje dalo še posebne vrline za prikrivanje misli. S časnikarji se je ves čas do Ljubljane razgovarjal, toda v ničemer ni odkril zavese od milanskih govorov, marveč jim je razlagal svojo veliko ljubezen in spoštovanje do Jugoslavije, svoje zaupanje v balkanski sporazum, ki mu letos on predseduje, ter končno razlagal še uradno poročilo milanske konference.

Zdi se, da je Ruždi Aras govoril s italijanskim ministrom tudi še o drugih vprašanjih, ki jih ni našel v uradnem poročilu. Sporazum med Turčijo in Italijo je dosežen. Staro prijateljstvo, ki je pred 8 leti vezalo obe državi in ki ga je motilo utrjevanje italijanskih otokov v Dodekanazu, kakor tudi abesinski spor, je obnovljeno. Saj je znano, da se ima Turčija ravno italijanskemu prijateljstvu zahvaliti, da je l. 1928 tako nepričakovano poravnala vse svoje račune z Grčijo. Italija je Turkom dala zagotovila, da bo na vsak način spoštovala nedotakljivost sedanega političnega stanja v sredozemskih vodah, torej tudi v turškem predelu in da bo pristopila tudi k pogodbi o dardanelskih ožninah, ki jo je dosegla odklanjala. Zdi se pa, da to še ni vse in da so šli razgovori mnogo dalje, saj se je v Milanu tudi razglasila vest, da bo v kratkem grof Ciano obiskal tudi Atene. V zvezi s tem torej ni čudno, če se je začelo govoriti v mednarodnem tisku o novem »osiščju«, ki ga gradi Italija vodoravno in sicer v smeri Rim-Atene-Ankara, kar bi Italiji dalo še večjo varnost v tem predelu Sredozemlja. Nadalje je verjetno, da bo Ruždi Aras prinesel v Beograd zanimive informacije o ciljih italijanske zunanje politike pri drugih balkanskih državah, ki bi se na označeno osišče naslonile. To bi bilo tem lažje, ker so se v zadnjem času zgodili razveseljivi dogodki na Balkanu, ko so se poravnala stara nasprotja med Jugoslavijo in Bolgarijo. Ruždi Aras ima topot že kot letošnji predsednik Balkanske zveze zelo vidno vlogo posredovalca, ki je pa v razgovorih s časnikarji ni hotel priznati. Nadaljni razvoj započetega diplomatskega dela bo

drugih narodov prej ali slej kruto maščevalo na njihovih lastnih otrocih. Toda nimajo sredstev, ki bi brezobzirno sebičnost, ki pripravljajo nov svetovni pomor, preduragila v plemenito človečansko miselnost.

Vse združujoča Evharistična miselnost je torej danes narodom bolj potrebna kot kdajkoli. Treba se je vrniti nazaj k ves svet obsegajoči Evharistični mirovni ideji. Ako bo ta zasidrana v srcih narodov, bodo velike in male države našle pravico in možnost za svoj naraven razvoj. Potem bo človeštvo, ki sedaj tekmuje v morilnih iznajdbah, ki naj privedejo do medsebojnega uničenja, — posvetilo svoje najboljšje sile sredstvom miru, medsebojnega dviga in splošnega blagostanja. Sicer se zemlja ne bo nikdar spremenila v paradiz, toda ogromno trpljenje in vsakovrstnega zla bi človeštvo bilo prihranjenega, ko bi ga družila živa krščanska zavest, da so narodi in rodovi udje le enega skupnega telesa. Ideja mednarodnih Evharističnih kongresov, ki se zadnja leta slave z vedno večjim sijajem in ob udeležbi vedno večjih množic, pomenja poleg poglobitve verskega življenja v mednarodnem pogledu najdragocenejši doprinos k izmirjenju in zblizanju med narodi.

torej zanimiv in bo v bodočih tednih zanimanje Evrope zopet obrnjeno na Balkan.

Sporazum v Milanu Sovjetsko Rusijo proč od Dardanel

Milan, 4. febr. a. Turški zunanji minister Ruždi Aras je pred odhodom iz Milana povabil k sebi časnikarje in jim izjavil, da se je na sestanku v Milanu posebno zadovoljivo rešilo vprašanje Dardanel in Sandžaka.

List »Gazeta del Popolo« pa piše, da je bil v Milanu sklenjen naslednji načelni sporazum:

1. V vzhodnem Sredozemskem morju morajo biti vse morske poti proste novemu rimskemu imperiju in turški republikli;
2. Dardanele ne smejo nikdar priti pod kontrolo sovjetske Rusije.

Samo pod tem pogojem je Italija sedaj pristopila k sporazumu v Montreuxu.

Proč od Sovjetije!

Pariz, 4. febr. b. »Journal« poroča iz Rima, da je turški zunanji minister Aras zelo nezadovoljen z načinom rešitve spora o Aleksandretti ter da to rešitev ne smatra kot končnoveljavno. Zaradi tega gre Turčija za tem, da se po sporazumu s Italijo popolnoma odreče sovjetski Rusiji. Italija je obljubila, da jo bo z vsemi silami podpirala in da bo podpisala sporazum o Dardanelah le pod pogojem,

Stalin polni moskovske ječe Litvinova pa se boji „zaradi inozemstva“

Varšava, 4. febr. b. Uradna poljska korespondenca je dobila iz Moskve vest, da se med številnimi trockisti, ki jih zdaj Stalin zapira kar po vrsti, nahaja tudi ravnatelj sovjetske državne banke Marjašin, ker je imel politične zveze s Sokolnikovim in je organiziral v banki trockistično skupino ter trockistom dajal finančna sredstva iz banke.

Med aretiranci se nahaja tudi komisar GPU Voronkin, ki je bil direktor zloglasne ljubljanske ječe. Dolžijo ga, da je poskušal Ptakova, ki je bil ustrelen, rešiti iz ječe. Energično pa demantirajo v Moskvi aretacijo Ljeningove vdove Krupske, pač pa priznavajo, da je bil aretiran general Dibenko, ki je poveljnik sovjetske armade v osrednji Aziji v Taškentu. Dibenku se pripisuje v trockistični zaroti zelo važna vloga. Ker je bil nekaj časa »poročenc« z znano sovjetsko poslanko v Oslu, Kolontajeva, je tudi nanjo padel sum, da je bila s Trockim v intimnih zvezah.

Kar se tiče zunanjega ministra Litvinova, je v zelo slabem položaju. Eni menijo, da ga bodo zaprli, drugi pa pravijo, da se bo Stalin zadovoljil

da ta sporazum ne bo izrabljan v sovjetske imperialistične svrhe. V teku razprave je grof Ciano opozoril turškega zunanjega ministra na nevarnost sovjetske politike v Evropi. Ker se tudi Grčija čuti močno ogroženo po Rusiji oziroma po njeni komunistični agitaciji, je turška vlada sklenila, da bo zaradi tega navezala tesnejše stike z Grčijo, kar bo omogočilo tudi tesnejšo zvezo z Italijo.

Tukaj tudi poudarjajo, da za Italijo vsekakor tiči Berlin in da gre tu za delo, ki ima namen, da Turčijo popolnoma izloči iz mreže sovjetske Rusije in da se jo pridobi za protisovjetsko politiko. Z Rusijo je doslej Turčija ozko sodelovala, in sicer, odkar je prišel Ataturk na oblast. Za Turčijo takšna sprememba njene zunanje politike ne bi pomenila nič posebnega, ker Turčija pripadnost h komunizmu kaznuje s smrtjo. Značilno je, da jutranji levčarski listi sploh ne komentirajo sestanka v Milanu ali pa se omejujejo le na najmanjša dejstva.

Madžari napovedujejo prijateljski pakt z Jugoslavijo

Budimpešta, 4. febr. c. Madžarski listi objavljajo danes, da je jugoslovanska vlada sklenila sedaj dokončno urediti vprašanja, ki se tičejo madžarske manjšine v Jugoslaviji. Isti listi objavljajo tudi, da so se odnosi med Jugoslavijo in Madžarsko tako zboljšali, da se dela na tem, da bi se med Jugoslavijo in Madžarsko podpisala slična pogodba, kot se je že podpisala med Jugoslavijo in Bolgarijo.

s tem, da mu bo vzel zunanji komisariat in ga poslal za poslanika v Pariz ali Washington. Litvinova se je treba namreč bati, ker bi se lahko maščeval in ker bi ne napravilo v inozemstvu dobrega vtisa, če bi ga zaprli. Litvinov je tudi Stalinu odkrito povedal, da ima v inozemstvu spravljivih veliko dokumentov, ki lahko kompromitirajo sovjetsko vlado. Kot njegov naslednik se imenuje Krestinski. Baje je Litvinovu tudi uspelo, da GPU ne straži več stanovanja, v katerem je njegova žena zaprta.

London, 4. febr. b. »Daily Express« in »Daily Herald« poročata, da se bo prihodnji proces proti trockistom pričel že konec tega meseca. Glavni obtoženci, ki bodo prišli na zatožni klopi, so Buharin, Rikov, Rakovski in general Putna, ki je še živ. Obtožnica očita trockistom, da so hoteli zrušiti sovjetski režim in ustanoviti demokratsko republiko, katere prvi predsednik naj bi bil Rikov. »Daily Herald« trdi, da sta Radek in Sokolnikov bila pomoljšena le radi tega, da se jih lahko tudi na sedanem procesu pripelje v sodno dvorano, v kateri bodo sedeli tudi Buharin in tovariši.

„Rusija in Mala zveza“ Knjiga čl. poslanika Sebe, ki razburja Romunijo

Bukarešt, 4. februarja. Politično senzacija dneva tvori interpelacija, ki je bila vložena na seji romunske poslanske zbornice dne 3. t. m. in ki se nanaša na knjigo, katero je spisal češkoslovaški poslanik v Bukareštu Jan Seba v češkoslovaškem jeziku pod naslovom »Rusija in Mala zveza v svetovni politiki«.

Najprej je govoril poslanec Costantinescu (po njegovem mnenju) ni pisana ravno s preveč simpatičnimi čustvi za Romunijo. V knjigi je rečeno, da se je Titulescu prizadeval, da bi se zblizanje med Romunijo in Rusijo zgodilo istočasno kakor med Prago in Moskvu. Toda Titulescu je zadel na večje težkoče, ko je hotel to uresničiti, nego Beneš na Češkoslovaškem. Oviru, pravi Seba, tvori romunska plutokracija, ki se boji, da ne bi zblizanje s sovjetsko Rusijo pripomoglo k socialnim reformam, ki bi lahko škodovalo praviciam veleindustrije in veleagrarstva. V nasprotju s svoječasno izjavo Titulescu, da s sov-

jetsko Rusijo ni vodil nikoli nobenih pogajanj, poslanik Seba v svoji knjigi trdi nasprotno.

Costantinescu je vprašal zunanjega ministra Antonesa, ali je Romunija s sovjetsko Rusijo vodila pogajanja, kakor trdi češkoslovaški poslanik, in naj tudi izjavi, kaj misli o sodbi, ki jo Seba izreka o romunski »visje« družbi.

Se huje je napadal Sebo poslanik Seridon od krščanske narodne stranke, ki ji načeljuje Goga. Seridon je vprašal, ali more Seba še nadalje ostati češkoslovaški poslanik v Bukareštu. Ker pa nista bila navzoča ne Tatarescu in ne Antoneseu, vlada na interpelacijo ni odgovorila. Zanimivo je, da je uvod v knjigo napisal češkoslovaški zunanji minister Krolta in da je knjiga dobila Masarykovo nagrado praškega mesta. Razume se, da to zadevo napihujejo zlasti množični neprijatelji bivšega zunanjega ministra Titulescu in vsa opozicija pa tudi znaten del vladne stranke in vsi oni krogi, ki so zoper politiko zavezništva s sovjetsko Rusijo.

Kaj trdi francoski list

Nemčija hoče kolonije — v Evropi

Pariz, 4. februarja. AA. (Havas) V današnjem »Echo de Paris« piše Pertinax o nemških zahtevah po vračilu bivših nemških kolonij in pravi: Konecise na kolonijskem področju tudi leta 1937 ne bodo ublažile zunanje politike Nemčije, kakor je niso l. 1914. Hitler v svoji knjigi »Mein Kampf« sploh ne govori o izvenevropskih področjih, ki bi jih bilo treba dati Nemčiji. Njega zanimajo le teritorialne osvojitve v Evropi, ki bi Nemčijo tako razširile, da bi se v njej s časom mogel razviti kmetski življenjski nemške narodnosti ali ljudstev, podrejenih Nemcem, v višini do 250 milijonov ljudi. Če bi bilo moči doseči sporazum, ki bi zagotovil pomiritev Evrope za ceno kakšnih kolonijskih koncesij, bi bilo vredno ta problem resno proučiti. Toda sporazum, ki si ga Nemčija želi, ne

bi imel nobenega drugega dejanskega namena, kakor rešiti Nemčijo iz valutnih in gospodarskih neveščnosti, v katerih se nahaja. Pri tem pravi sam Hitler, da želi Nemčija ostati gospodarsko osamljena. Iz tistega odstavka njegovega govora, ki govori o kolonijah, se ne vidi, da bi imel v mislih kakšen konkreten načrt o ureditvi razmer v Evropi. Njegov govor je tak, kakor da bi bil preračunan samo za brezdelje, ki radi od časa do časa slišijo kakšno zanimivost.

Francoska vlada se tudi popolnoma zanese na britansko vlado, da bo Hitlerjevi vladi stavila razna konkretna vprašanja, ki se docela skladajo z nazorji francoske vlade, na katere bi nemška vlada imela odgovoriti, ko bo popolnoma na jasnem o stališču teh dveh držav v kolonijskem vprašanju.

Pred finančnim odborom

Naša zunanja politika

Ekspoze predsednika vlade

Belgrad, 4. februarja. AA. Seja finančnega odbora se je začela danes ob 17.30. Razen članov finančnega odbora ji je prisostvovalo veliko številno narodnih poslancev vseh političnih skupin. Dvorana je bila nabito polna. Od ministrov so bili poleg predsednika kraljevske vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića, prometni minister dr. Spaho, gozdni minister g. Janković, minister za socialno politiko g. Cvetković, trgovinski minister g. Vrbanić, finančni minister g. Letica, pravosodni minister dr. Subotić, ministra brez portfelja dr. Behnen in dr. Krek, g. Djordjević in minister za telesno vzgojo dr. Rogić.

Po sprejetju zapisnika prejšnje seje je finančni odbor takoj prešel na dnevni red. Predsednik odbora dr. Vojislav Janjić je podal besedo predsedniku vlade in zunanjemu ministru dr. Milanu Stojadinoviću, ki je med frenetičnim aplavzom začel svoj govor:

Govor predsednika vlade

Gg. poslanci! Z velikim zadovoljstvom povzame danes besedo pred finančnim odborom, s posebnim ozirom na to, ker sem slišal od g. predsednika finančnega odbora in od g. ministrov, ki so že imeli čast braniti tu svoje proračune, da vlada v finančnem odboru docela prijateljsko ozračje, ozračje sodelovanja in kooperacije, ozračje zaupanja med večino in manjšino. Iz prvih besed, ki sem jih slišal od svojega uvaževanega poslankega tovariša g. Lazića posnemam, da to prijateljsko ozračje tudi tu dejansko obstoji.

Prav tako so me obvestili, da vlada v finančnem odboru način dela, ki je dvignil letošnji proračunsko razpravo na prav zavidljivo višino, s katero bi se mogli ponašati tudi parlamentari velikih zapadnih narodov. V veliko zadovoljstvo mi je, da morem to ugotoviti, in da more kraljevska vlada letos računati na to sodelovanje. Še več, finančnemu odboru morem izkazati čast, da ustrezajo tej resni in resnično patrijičnim nalogi tako člani večine, kakor manjšine.

Veseli me tudi to, da sem slišal, da so vsi člani brez razlike na njihovo strankarsko opredeljenost sprejeli proračun vojnega ministrstva docela soglasno. Morda ni treba posebej poudarjati tukaj, kjer vlada v tem oziru že večletna tradicija. Morda tega sedaj tudi ni treba šteti v posebno zaslug, ko vidimo, da tudi druge države pomnožujejo proračune vojnega ministrstva, jih podvojajo in soglasno sprejemajo. Vendar bo vsak dober državljani, ki to državo ljubi, z zadovolj-

stvom sprejel na znanje, to soglasje vseh naših strankarskih skupin v narodni skupščini. Glasujoč z aklamacijami in soglasno za proračun vojnega ministrstva, ste dokazali, da hočemo imeti vojsko izven strank in vsakdanje politike. (Splošno pritrdjevanje in vzkliki: Tako je!) S tem ste podčrtali dolžnost naše narodne obrambe: da varuje meje, da varuje državo pred zunanjim sovražnikom, da čisti socialni red v notranjosti ter red in mir v državi, da stoji za vsako zakonito vlado, ki pri- spe rednim potom na to svoje mesto. (Splošno pritrdjevanje.)

Vojski ste dovolili večje kredite kot lani. Na ta način ste omogočili vojski, na katero oporo naš narod računa, da se materialno opremi. Lahko vam rečem, da delamo v tem oziru zelo vestno in marljivo.

Ko sem letos v spremstvu našega vojnega in mornariškega ministra potoval po naši zemlji in si ogledal vojaške ustanove, tovarne, skladišča in orožarne, sem se vrnil s tega potovanja docela navdušen in ohrabren: da bo naša vojska, če bo treba, opravila svojo dolžnost v celoti in do konca. (Navdušeno pritrdjevanje.) V pravo zadovoljstvo mi je bilo, ko sem mogel ugotoviti red, ki vlada v vojaških tovarnah in ko sem mogel opaziti, kako smo n. pr. pričeli topovsko municijo, za katero smo do- slej trošili milijone svojega denarja v tujino, letos izdelovali v naši državi sami, in sicer prav tako dobro kakor v tujini, in da gre za izdelovanje, ki bi si ga šele v čast tudi najbolj urejene tovarne te vrste v tujini. (Živahno odobravanje.)

Naglašam vojsko tu zaradi tega, ker je važen činitelj naše zunanje politike. Ravno v tej zvezi sem jo hotel poudariti kot takšnega činitelja, in vas opozoriti na to, da imamo vojsko, ki bo jutri štela poldrug milijon najboljših vojakov v Evropi, pripravljanih, da v celoti izpolnijo svojo dolžnost. (Splošno pritrdjevanje.) Ravno zato pa, ker imamo vojsko, ki je pripravljena in številčno velika, moramo biti zelo opretni, kdaj in v katerem trenutku naj ta činitelj vržemo na tehtnico. V svoji zunanji politiki moramo biti pripravljeni na to, da ta činitelj ne stopi v veljavo predčasno in da naša vojska ne bo niti za trenutek v drugih rokah, marveč samo v rokah našega naroda in v službi naših življenjskih interesov.

Ko to izjavljam, moram pibiti tudi naslednje: Čeprav smo na vojno pripravljeni, je bila in ostane naša zunanja politika popolnoma miroljubna. Tega ne izjavljam za nas, kajti naš narod vseh treh plemen je plod zelo velikega trpljenja in dobro ve, bolj kakor vsak drugi, kaj pomeni vojna. Če kdo pozna vojne težkoče in nesreče, jih pozna pač

naše ljudstvo, in če kdo ljubi mir, ga pač vsekakor ljubi naš narod.

Toda miroljubni smo tudi iz drugega razloga. Miroljubni smo, ker ne zahtevamo ničesar tujega in ker smo v svojih sedanjih mejah uresničili svoje nacionalne ideale. Nočemo misliti na nobene druge meje, kakor na sedanje, ker ne zahtevamo ničesar tujega, svojih pa ne odstopimo. Zato je bila in ostane naša politika miroljubna. Naša politika obstoji v varstvu miru na naših mejah, in če je mogoče miru v vsej Evropi. Pod vodstvom te politike smo sodelovali pri vseh evropskih konferencah, za miroljubno solidarnost, predvsem pa potom Društva narodov v Zenevi. Eden izmed glavnih instrumentov, je Društvo narodov v Zenevi. Bili smo vneti člani tega društva, vneto smo spoštovali svoj podpis tudi tedaj, ko to ni bilo lahko. Spominjate se sankcij zaradi Italijansko- abesinskega spora, in veste, kako je vsa naša država, zlasti pa nekatere naše pokrajine, trpela gospodarsko, zaradi izvajanja sankcij. Hoteli smo s tem še enkrat pokazati, čeprav nismo bili niti najmanj vpleteni v italijansko-abesinski spor, čeprav nismo bili za ta spor in čeprav nismo v njem sodelovali, hoteli smo pokazati, da hočemo z izvajanjem sankcij spoštovati svoj podpis, da smo zvesti svojemu podpisu in da ga spoštujemo tudi tedaj, kadar nam je težko. (Odobravanje.) Pokazali smo s tem, da bomo vedno zvesti vsakomur, ki mu bomo svojo zvestobo dali. (Odobravanje.)

Mi smo tudi člani Male zveze, ki jo tvorijo Češkoslovaška, Rumunija in naša država. Tudi ta grupacija je kakor Društvo narodov miroljubna. Namen Male zveze je mir v srednji Evropi. To je naša meja, proti severnemu sosedu. To je spoštovanje, našega teritorialnega statusa quo na severu. Mala zveza ni proti nikomur. Saj je samo miroljubna mednarodna organizacija.

Tretja mednarodna organizacija, skupnost, ki ji pripadamo, je Balkanska zveza, ki jo tvorijo Rumunija, Grčija, Turčija in mi. Tudi ta je popolnoma miroljubna organizacija, ki ima namen, varovati mir na Balkanu. Na ta način smo sodelovali in še sedaj sodelujemo kot zavezniki v dveh državnih grupacijah, ena od teh je v srednji Evropi, druga na Balkanu. Tu gre za 70 milijonov prebivalcev, ki jih družijo samo eno stremeljenje in samo ena želja: ohraniti in varovati mir v tem delu Evrope. (Splošno pritrdjevanje.)

Poleg teh paktov smo, pred nekaj dnevi dobili še enega. Mislim, da smo s paktom večnega prijateljstva srečno izpolnili tako Malo antanto kakor Balkansko zvezo. Ni nam bilo težko sklepiti takšne pakte večnega prijateljstva z Bolivijo, Urugvajem in Paragvajem, kakor smo nedavno tega storili. Mi smo to pot sklenili pakt z državo, s katero smo se bili trikrat spopadli v krvavih vojnah. Na ta način smo storili, kakor mislim, eno izmed najvažnejših dejanj, ki more pospešiti delo miru na naši vzhodni meji. Kakšnega odobravanja je bil deležen ta pakt ne le v naši državi in na Balkanskem, temveč tudi po vsej Evropi, ste lahko razbrali iz dnevnega časopisa, ki ste dežel. Odveč je, da poudarim, da so tudi naši najtesnejši zavezniki

in prijatelji s tem paktom soglasali. Tako so Češkoslovaška republika kakor grška kraljevina, kraljevina Rumunija in turška republika izjavile svoje popolno soglasje, da moramo ta pakt skleniti. Zato ni mi znana država, ki bi bila dvignila svoj glas in ki bi bila proti sklenitvi tega pakta med jugoslovijem in Bolgarijo. (Splošno živahno pritrdjevanje.)

Zunanjepolitični pomen pakta je ohraniti mir na Balkanu. Vi dobro veste, kaj pomeni to za nas, ki smo blizu tem našim mejam. Na mesto žičnih ovir, ki so naše meje branile proti Bolgarski, namesto vojakov, ki smo jih morali drago plačati pozimi v volčjih brlogih, in na izpostavljenih postojankah, kakor da bi čakali na divje zveri med lovom, namesto vsega tega, kar je branilo mejo, namesto denarja in vojakov, imamo sedaj pakt prijateljstva, ki pomeni obveznost bolgarske vlade, da varuje to mejo prav tako in na enako prijateljski način, kakor jo varujemo mi.

Konec govora predsednika dr. M. Stojadinovića je finančni odbor sprejel z velikim navdušenjem, ploskanjem in vzkliki: Živio! Predsednik odbora dr. Janjić je nato sporočil, da se je k debati o proračunskem predlogu ministrstva zunanje politike prijavilo 8 govornikov. Prvi je govoril g. Luka Kostrenčič, ki izjavlja:

Pri obravnavanju vprašanj s področja zunanje politike moramo poslušati ob strani osebe in pa strankarske momente. Kadar gre za naše razmerje nasproti tujini, moramo biti vsi edini, ker zunanja politika kraljevine Jugoslavije ni politika režima ne diplomacije, temveč je zunanja politika jugoslovanskega naroda. Danes, ko v vsej Evropi vre, in vsi iščejo nove politične in družabne oblike, je neobhodno potrebno, da damo popolno oporo tistim činiteljem, ki z vso zgodovinsko odgovornostjo vodijo zunanjo politiko kraljevine Jugoslavije. Ta doba, ko stoji na čelu naše vlade dr. Stojadinović, je dejansko najkritičnejša doba mednarodne politike povojne Evrope. V tej dobi so bila dejansko ogrožena vsa načela in vse obveznosti, na katerih je zgrajena nova Evropa, vzrasla iz svetovne vojne. Lojalno in z veseljem ugotavljam, da je dr. Stojadinović ob vseh teh peripetijah mednarodne politike vodil spretno in uspešno politiko, in absolutno okrepil naš položaj v mednarodnem življenju. — V tem usodnem poldrugem letu je dr. Stojadinović ohranil naše stare zveze in prijateljstva in nam pridobil nova prijateljstva.

Na koncu moram poudariti še to, da dr. Stojadinović ne vodi naše zunanje politike na lastno pest. Tu so še drugi činitelji, v prvi vrsti knez-naměstnik, ki s svojo visoko razumnostjo, s svojimi visokimi zvezami modro motri mednarodna vprašanja in dostojno zastopa visoke tradicije dinastije Karadjordjevičev. Zato predlagam, da se izreče za popolno solidarnost zunanji politiki dr. Milana Stojadinovića (viharno odobravanje).

Za g. Kostrenčičem je povzel besedo g. Ivan Mohorič, ki čestita predsedniku vlade, da ima v svojem resoru kot pomočnika popolno silo, kajti 80 odstotkov zunanje politike pride danes v vseh modernih državah na gospodarske probleme.

Seja skupščine

Krivaja in Našička

Belgrad, 4. febr. m. Na današnji skupščinski seji sta se pretresali interpelaciji poslanca Milana Božića na ministra za gozdove in rudnike o aferi tovarne Krivaja in o glavnem krivcu Francu Regenstreifu ter o prikrašljanju pravice, ki jih imajo kmetje višegorskega okraja v gozdu Tumica. Interpelant pravi, da je bila država oškodovana za 200 milijonov Din po Regenstreifu, ki je zapustil našo državo ter dobil avstrijsko državljanstvo. Ta človek je nekaznovan.

Nato je dobil besedo Djura Janković, ki je uvodoma izjavil, da se o Krivaji v naši javnosti govori že več kot deset let. S tem vprašanjem se je bavila tudi skupščina leta 1927. Zahteva po novi anketni komisiji se ministru ne zdi umestna, ker je že prejšnja komisija vsestransko proučila to vprašanje. Pogodba s Krivajo je razveljavljena in sedaj ležita pred sodiščem dve tožbi, in sicer države proti Krivaji in tožba Krivaje proti državi. Ker je podjetje ustavilo v svojih obratih vsako delo, je ministrstvo za gozdove in rudnike odredilo delo v lastni režiji. Ker podjetje državi tudi ni plačalo davkov, je minister za gozdove in rudnike zahteval plačilo davkov z odgovorljivo konkurzo. Konkurno postopanje je v teku.

Nato je spet dobil besedo poslanec Božić, za njim pa Voja Lazić, ki je apeliral na vlado, naj izda poseben zakon za pobijanje korupcije, ter da se preiščejo izvori premoženja vseh javnih funkcionarjev. Za njim je govoril dr. Mirko Kosić, ki se je obirno bavil z delovanjem tujega kapitala v naši državi.

Za dr. Kosićem je dobil besedo socialni minister Cvetković, ki je uvodoma izjavil, da je bil kot predsednik te anketne komisije izvoljen leta 1927 za proučevanje zadeve gozdnega podjetja Krivaja. Poslanci — minister Cvetković je mislil večino opozicijskih poslancev — so imeli dovolj časa in prilike, da bi to vprašanje lahko sprožili za časa Živkovičevega, Marinkovičevega, Srakičevega in končno Uzunovičevega režima, pa tega niso storili. Zahteva, da bi sedanja vlada morala obravnavati isto zadevo ob času, ko je že mnogo sledov zakritih, bi bil jalov posel. Kr. vlada se ne boji ankete in tudi ne odgovornosti. Če prejšnje vlade niso storile svoje dolžnosti, zato pač ne more nositi odgovornosti sedanja vlada.

Ker so nekateri govorniki pričeli debatirati v zvezi s Krivajo tudi o znani naši aferi, je minister Cvetković v nadaljnjih izjavah govoril tudi o njej. Cvetkoviću so namreč očitali, da je kot namestnik pravosodnega ministra prestavil kasacijske sodnike, tako da je bila radi tega spremenjena sodba osiješkega sodišča. Cvetković je dejal, da je od 21 kasacijskih sodnikov v Zagrebu vpokojil samo enega, ki pa je imel že nad 35 let službe, ter se vprašal, ali je mogla sodba tega najvišjega sodišča biti odvisna samo od enega sodnika, ki ga je vpokojil, ko pa je še vedno ostalo dvajset sodnikov na svojem mestu. Sodniki so bili imenovani na zahtevo predsednika zagrebske kasacije. Predsednik kasacije je to zahteval l. 1935 in je večkrat obravnaval to zahtevo do leta 1936. Minister je tedaj samo izpolnil želje predsednika kasacije. Nato je minister Cvetković s povzdignjenim glasom izjavil, da v naši čestni procesi ni bil prizadet nihče iz poslaniških klopj. JRZ. S te strani se ni nihče angažiral in tudi nikogar ne zadeva. Med opozicijo, med katero sedi tudi dr. Jevremović, je vladal globok molk. Minister je istotako s povzdignjenim glasom nadaljeval svoja izjavljanja ter je še dodal, da je klub JRZ o tej stvari imel svoje odločno in določeno stališče, ki je bilo: ne se vmešavati v to stvar, dokler sodišče ne izreče svoje besede. Klub JRZ je tedaj sprejel jasen sklep, ki mora biti poslanecem z levece dobro znan. Ta klub je svoječasno odklonil predlog skupščinske opozicije, da bi se v poslovnik sprejele določbe, da narodni po-

slanci niso državni uradniki. Tedaj, ko so skupščinski opozicionarci mnoge določbe hoteli prejudicirati sodbi, sta klub JRZ in klub vladne večine imela svoje določeno stališče, ki je bilo, naj sodišče pove svoje.

Minister je zaključil svoj govor z besedami: »Vsak politik dela po svoji vesti in po svojem prepričanju. Tudi jaz imam svojo vest, svoje prepričanje in svoje poštenje pri delu. Na vsake obtožbe bom odgovoril jasno in določeno, toda obtožbe naj bodo konkretne in jasne.«

Ministru so poslanci vladne večine ploskali, ploskali pa so mu tudi člani kr. vlade, med katerimi je sedel tudi min. predsednik dr. Stojadinović.

Nato so govorili še dr. Došen o Našički, Voja Lazić, Pavao Matića in Milko Parežanin.

Končno je spet dobil besedo minister Janković, ki je med drugim radi izvajanja nekaterih poslancev dejal, da je Regenstreif sicer pobegnil v inozemstvo, da pa je to storil mnogo prej, preden je prišla na oblast sedanja vlada. Janković je še dejal, da je radi dejstva, da so poslanci v svojih govorih hoteli spraviti stvar na drug tir, pripravil nesprejeti diskusijo tudi na tem terenu, ter je odgovoril poslanцу dr. Došenu, ki je mešal dr. Stojadinovića, Cvetkovića, Kožulja in Jankovića v našičko afero, da vsi ti s to zadevo nimajo ničesar skupnega. Poudarjal je, da so vsi ti gospodje bili tedaj, ko se je pojavila ta afero, v opoziciji, preganjani in če bi bili krivi, bi bil tedanji režim prvi, ki bi jih spravil na založno klop.

Zaradi zahteve nekaterih poslancev, naj se izda poseben zakon za pobijanje korupcije, je pa Janković dejal: »Kar se tiče pobijanja korupcije, pa vprašam, ali ni sedanja vlada storila dovolj v tem oziru? Vi, ki ste člani finančnega odbora, ste imeli priliko videti v odboru pred nekaj dnevi, da se korupcija preganja tudi tam, kamor se vi, ki ste pripadali raznim režimom pred nami, niste upali niti nosa vtiakniti. Postavili smo se na stališče, da se mora korupcija preganjati na vseh poljih (burno odobravanje in ploskanje vladne večine) in po tej poti hočemo in bomo šli naprej. Vaši letaki nas pa ne bodo ovirali, da ne bi nadaljevali započetelega dela.«

Na vrsto je prišla druga Božićeva interpelacija, o kateri so govorili sam interpelant Božić, minister Janković, nato pa spet Božić in Voja Lazić. Seja je bila ob četrti na 2 zaključena, prihodnja pa je sklicana za jutri dopoldne ob 9. Na dnevnem redu je pretres trgovinskega zakona.

Belgrad, 4. febr. m. Danes ob pol 5 do pol 6 je imel sejo plenum kluba poslancev JRZ, kateri je predsedoval minister Cvetković, navzoči pa so bili dr. Stojadinović, dr. Spaho, dr. Subotić, dr. Behnen, Janković, Letica, Kožulj, Vrbanić in dr. Krek. Razpravljali so o trgovinskem zakonu. Po podanih poročilih od strani poslanca odborove večine Momčila Sokića so govorili o tem vprašanju dr. Vrbanić, Subotić, dr. Miškulin. Plenum je nato soglasno sklenil, da bo na seji skupščine glasoval v načelu za predloženi zakonski osnutek.

Naš izvoz v Francijo

Belgrad, 4. februarja. AA. Po poročilu, ki ga je dobilo ministrstvo za trgovino in industrijo, je francoska vlada dovolila kmetijske kontingente za prvo tromesečje t. l., in sicer živih ovč 4500 glav, ovčje- ga mesa 157 kvintalov, soljene svinjine 175 kvintalov, predelane svinjine 25 kvintalov, salame 10 kvintalov, zaklane perutnine 90, jajc normalni kontingent 325 kvintalov, sira 200 kvintalov, koruze 50.000 kvintalov, fižola 6000 kvintalov, orehov 30.000 kvintalov.

Dunajska vremenska napoved: Nobenih bistvenih izpremenb.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno v južnih krajih in oblačno s tuje na tam megle v drugih predelih. Nekaj dežja utegne biti v severnih krajih. Temperatura bo zrasla.

Vlom opoldne sredi Maribora

Nakradel je za 56.000 Din zlatnine

Maribor, 4. febr.

Danes med 12. in 2. uro popoldne je bil izvršen v Mariboru drzen vlom, ki je naš kriminalistiki skoraj nima primera. Vlomilec je vdrl v zlatarno Bizjak v Gosposki ulici 16 ter si temeljito napolnil žepo z raznovrstnimi dragocenostmi. Kakor vse druge trgovine, so tudi Bizjakovo zaprli ob 12 ter spustili rolo nad vrata do tričetrt, tako da je spredaj bilo še 1 m visoko odprto. Vrata pa so bila zaklenjena. V tem času je v Gosposki ulici živahen promet in tako je vlomilec neopažen snuknil pod rolo ter odprl vrata s primitivnim vlomilskim orodjem, z leseno palico, železno spono ter dvema zagvozdama, ki jih uporablja mizarji. Poskušal je streti ključavnico, a vrata so bila trdno zaklenjena in je mesto ključavnice počila debela šipa v vratih. Steklo se je sesulo po tleh, toda linolet je ugasnil ropot, da ga mimoidoži niso slišali. Skozi odprtino se je vlomilec splazil v prodajalno ter oplenil dnevno blagajno in odnesel 600 din. Večje

Wertheim blagajno je pustil, pač pa je pobral zlatnino, ki je bila v omarih in na prodajalni mizi. Pobral je razstavljene zlate damске zapestnice in ure, moške ure, več verižic in drugih dragocenosti. Število predmetov še ni ugotovljeno, ker lastnica še nima točnega seznama. Škoda pa znaša okrog 50.000 din.

Vlom so opazili ob 2 popoldne, ko so prišli nastavljeni v trgovino. Vajenec Henrich Verk je hitel na policijo, obveščene so bile tudi vse orožniške postaje v mariborski okolici. Pod vodstvom vodje kriminalnega oddelka višjega nadzornika g. Cajnika so se podali detektivni na posel. Kolikor so ugotovili, bi prišel v poštev nek moški, srednje postave, katerega so ljudje videli, ko je hitel iz Bizjakove trgovine. Spustil je pri odhodu rolo do tal ter odšel proti Glavnemu trgu in izginil. Neznavec je bil oblečen v črno suknjo z zaviranim ovratnikom. Bil je razoglavl ter nazaj počesanih las. Ves varnostni aparat je mrzlično na delu, da bi našli sledove za vlomilecem.

Kraljica Marija v Londonu

London, 4. febr. AA. Nj. Vel. kraljica Marija je včeraj popoldne ob 4 obiskala v njeni londonski rezidenzi v Malborough Houseu Nj. Vel. angleško kraljico Mary, ki se je pred dnevi vrnila v prestolico iz Sandringhama. Po tem obisku se je Nj. Vel. kraljica Marija odpeljala na dom jugoslovanskega poslanika dr. Slavko Grujića, kjer so njej na čast predvajali barvni film z našega Primorja, ki ga je posnel angleški državljani in stalni obiskovalec Dalmacije Van den Borg. Predvajanju filma, ki je trajalo eno uro in ki prikazuje zelo posrečene bavnre posnetke Splita, Trogira, Korčule, Dubrovnika, Kotora, Bara, Ulcinja in Cetinja, so prisostvovali člani jugoslovanske kolonije, zastopniki angleškega časopisa in najuglednejši člani angleške družbe.

Nj. Vel. kraljica Marija in ostali gostje pri g. Grujićevu so spremljali ves film z velikim zanimanjem. Lahko rečemo, da je prireditev docela uspešna tako z umetniškega kakor tudi z družabnega in propagandnega vidika. Najbolj se je nepoznavalcem našega Primorja dopadel del našega filma o Dubrovniku, Kotorju, Budvi in Ulcinjju. Po predvedbi je ga. Grujićeva predstavila Nj. Vel. kraljici več angleških osebnosti in članov jugoslovanske kolonije. Na koncu je za goste jugoslovanski poslanik priredil pogostitev.

Usebne vesti

Belgrad, 4. februarja. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je sprejel danes dopoldne v svojem kabinetu v zunanjem ministru francoskega poslanika na našem dvoru Roberta de Dampiera.

Belgrad, 4. februarja. AA. Za člana državnega sodišča za zaščito države je postavil Karol Kle-novšek, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani.

Belgrad, 4. februarja. AA. Za člane stalnega upravnjskega odbora pri vrhovnem pravobranilstvu za leto 1937-38 so imenovani: Živojin Perić, prof. pravne fakultete v Belgradu, Božidar Prokić, sodnik kasacijskega sodišča v Belgradu, Miloš Jočić, predsednik apelacijskega sodišča v Belgradu, Konrad Šmid, član glavne kontrole, Bogdan Djordjević, sodnik kasacijskega sodišča v Belgradu, dr. Peter Miličić, član državnega sveta, dr. Milan Bartoš, izred. prof. pravne fakultete v Belgradu in Momčilo Janković, odvetnik iz Belgrada. Za člane

posvetovalnega odbora pa so imenovani: dr. Jovan Savković, sodnik kasacijskega sodišča v Novem Sadu, Dušan Živanović, sodnik kasacijskega sodišča v Belgradu, Djukan Spasojević, član glavne kontrole, dr. Mihajlo Konstantinović, univ. prof. v Belgradu, dr. Pavle Prestočan, univ. prof. v Zagrebu, Ljubisa Mikić, načelnik oddelka državnega knjigovodstva, Zivorad Nikić, državni pravobranilec v Belgradu, dr. Čedomir Marjanović, sodnik apelacijskega sodišča v Belgradu, Anton Krejči, zastopnik trgovinske zbornice iz Ljubljane, Vasa Jovanović, zastopnik industrijske zbornice iz Belgrada, Miloš Vasiljević, zastopnik združenja inženjerjev in arhitektov v Belgradu, dr. Emanuel Losić, zastopnik društva bank v Belgradu, in Sime Zaninović, zastopnik glavne zadrzne zveze v Belgradu.

Belgrad, 4. februarja. m. Odlikovana je bila z redom sv. Save IV. stopnje Marija Vehar, strok. učiteljica na državni srednji tehnični šoli v Ljubljani. Postavljeni so: za zdravstvenega višjega pristava 6. pol. skup. na šolski polikliniki v Ljubljani dr. R. Bassin, za tehničnega višjega pristava pri sekciji dela banskega uprave v Ljubljani v 6. pol. skup. ing. Evgen Baraga.

Gasilska župa v Kamniku Cererjeva pritožba zavrnjena

Starešinstvo Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije je pritožbo razrešenih članov uprave gasilske župe v Kamniku in to Antona Cererje, Franca Pajdige in Humelja Janka, ki so jo vložili proti razrešitvi, sprejelo sledeči sklep. Višja gasilska ustanova, ki je upravičena, da odobrava izvoljeno upravo nižje gasilske edinice, ima pravico v smislu (75 zakona o organizaciji gasilstva razrešiti ali izmenjati poedine funkcionarje, ali razrešiti celotno upravo dotične gasilske edinice. To je diskrecionarna pravica višje gasilske ustanove ter pritožbe proti takim odločbam niso dopustne in se zavračajo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 4. februarja. m. Nocoj ob 6 je bil ustanovni občni zbor Srbskega kulturnega kluba. Vodil ga je vseuč. prof. Slobodan Jovanović, ki je imel ob tej priliki daljši govor. Izvoljen je bil tudi za predsednika. V imenu pripravljalnega odbora je podal poročilo o dosedanjem delu odbora tajnik Dragiša Vasić.

Nevaren požar na tehniki

Poleg dragocenega inventarja je ogenj uničil dosedanja velika dela prof. Kavčiča

Ljubljana, 4. februarja.

V prostorih ljubljanske tehnike na Mirju je vavi navezgodaj izbruhnil požar v delovni sobi prof. Kavčiča. Požar je opazila prva služkinja, ki je hotela sobo očistiti. Ta je obvestila vratarja, ki je poklical mestne poklicne gasilce. Plamen je bil že zelo razvit, tako da so pokale šipe na oknih ter je bilo v ognju tudi že skoraj vse pohištvo. Gasilci so ogenj naglo zadušili ter rešili dve omari, ki se ju je ogenj že prijemal. Zgorelo je mnogo drugega pohištva, vrednega okoli 15.000 Din. Še večja škoda, ki pa se v denarju ne da izraziti, pa je na velikem znanstvenem delu, ki ga je prof. Ing. Kavčič pripravil.

Mrkega obraza gleda gospod profesor pogorišče, ki mu je uničilo vse dosedanje delo, v katero je vložil vse svoje sile, ves svoj trud, katerega se je veselil, saj so njegovi izsledki bolj eminentne važnosti za razvoj cementne industrije. To vse je sedaj uničeno, vse delo zaman in

ponovno mu je treba izvrševati vse poizkuse, nadomestiti vse tisto delo, vse številke, dobljene v vsej dobi njegovega znanstvenega udejstvovanja. Vse delo, ki je bilo osredotočeno na študij odvisnosti korozivnosti cementa in betona od raznih faktorjev, na preiskavo vpliva hidravličnih dodatkov in porabnosti domače plavžne žilindre za železni portland cement, vse je potrebno znova ponoviti. To je vsekakor hud udarec gospodu profesorju. Poleg te nenadomestljive izgube je še veličinska materialna škoda. Uničeni so vsi aparati, tehnika, vse kemikalije, episkop in ves stekleni, železni in leseni material. Ta škoda presega 200.000 Din.

Komisija, ki si je ogledala požarišče, žal ni mogla priti do točnega vzroka požara, pač pa vse kaže na to, da je nastal v sobici kratek stik na električnem vodu. Ni čuda, saj so vsi vodi zastareli, tako da je stik v kemičnem inštitutu vsakodnevni pojav. Ni dolgo tega, ko je bil stik vzrok dveurnemu počitku v laboratorijih.

Ljubljansko gasilstvo napreduje

Pregled čez delo ljubljanskih poklicnih gasilcev v letu 1936

Ljubljana, 4. februarja.

Blagodejen vpliv sedanje občinske uprave se pozna tudi pri ljubljanskem gasilstvu, bodisi pri poklicnem, kakor tudi pri prostovoljnem. Mestna občinska uprava razpolaga sicer sedaj z manjšimi proračunskimi sredstvi, ker mora na vseh koncih in krajih varčevati, vendar pa je bilo v letu 1936 za ljubljansko gasilstvo storjenega več, kakor katerokoli drugo prejšnje leto. Iniciativo v gasilstvu je zopet prevzel znani strokovnjak gosp. Janez Furlan, ki je avtor važne knjige o gasilstvu. Iz popolnoma strankarskih in političnih razlogov je pred leti tedanji župan razrešil gosp. Furlana službe poveljnika poklicnih gasilcev ter ga dodelil manj važnemu uradu. Novi župan dr. Adlešič je to krivico, storjeno gosp. Furlanu, takoj popravil in gosp. Furlan je po treh letih svoje odsotnosti v gasilskem uradu zopet z vso vnemo prišel z reorganizacijo ljubljanskega gasilstva. V veliki meri je njegova osebna zasluga, da je ljubljansko gasilstvo danes v Ljubljani na zavidni stopnji.

Danes je gosp. Furlan sprejel ljubljanske časnikarje ter jim iz obširnega poročila, ki ga namestila izročiti gosp. županu, povedal nekaj podatkov. Iz tega poročila je razviden velik napredek ljubljanskega gasilstva. Gosp. Furlan je spoznal takoj ob svoji vrnitvi na gasilski urad, da gasilci v času njegove odsotnosti teoretično in tehnično niso mnogo napredovali. Edina ugodna točka je bila, da je bil vnesen v proračun znesek 60.000 Din za napravo signalnega sistema, ki naj bi vezal prostovoljne gasilce na Barju, v Zgornji in Spodnji Šiški z ljubljanskimi poklicnimi gasilci. Sklenjena je že bila pogodba z tvrdko Ericson v Stockholm, ki je ponudila signalno napravo za 348.000 Din, plačljivo v zaporednih obrokih. Toda Ljubljana je potrebovala zveze z vsemi prostovoljnimi gasilskimi četami. Tako signalna naprava pa bi veljala najmanj 1000 dinarjev. Zato je mestna občina prvotni sklep spremenila in sklenila da poveže vse gasilske čete v Ljubljani s telefonom katerega centrala bi bila v Mestnem domu. Te gasilske čete so: Ljubljana-mesto, Ljubljana-Barje, Spodnja Šiška, Zgornja Šiška, Stenjanja vas, Moste, Ljubljana severni del, Dravje, Brdo in Vič. Telefonska centrala bi veljala le 70.000 Din ter bo v kratkem napravljena. V primeru katastrofe bodo mogli gasilci torej biti takoj obveščeni, posebno, ker bodo pri posameznih četah postavljene male signalne sirene, ki bodo gasilce klicale na pomoč. Streljanje s topom na Gradu bo odpadlo. V Mestnem domu bo uveden tako zvani »tihi alarm«.

Poudariti moramo ob tej priliki, da sta pokazala tako župan dr. Adlešič, kakor tudi gasilski odbor z gosp. Saleharjem na čelu veliko umevanje za vsa gasilska vprašanja in za reorganizacijo gasilstva. Važno je predvsem vprašanje prostorov v Mestnem domu. To poslopije je sicer zadostno, pač pa je deloma oddano zasebnim društvom in pa nekaterim mestnim uradom, dasi bi moralo pripadati samo gasilec. Zaenkrat so bili lani preurejeni spodnji prostori, še letos pa bo podvojena garaža na ta način, da bo čez dvorišče Mestnega doma postavljena železna streha. Gasilci potrebujejo več spalnic, šolskih sob, knjižnico, kopalnico itd. Gasilski urad je sestavil lani pravilnik gasilskega odpora, ki ga je mestni svet že potrdil, sestavil pa je tudi načrt za požarni red v Ljubljani. Dosedanji požarni red izvira še iz leta 1870 in je seveda močno zastarel. Požarni red bodo prešturale tudi druge oblasti.

Gasilski urad že marljivo dela za sestavo na-

požarom. Klicani so bili tudi k dvema večjima nesrečama.

Reševalna postaja pa je lani s svojimi avtomobili in vozni prevozila 3386 bolnikov pri 3351 voznih. Delo, ki so ga reševalci opravili, bi veljalo 267.257 Din, seveda pa reševalci vsega tega zneska ne morejo iztirjati. Reševalni avtomobili ljubljanske reševalne postaje so lani prevozili skupno 31.201 km.

Ogromno delo so mestni poklicni gasilci, od katerih je vsak izučen kakšne obrti, napravili tudi v svojih delavnicah ter so s tem mnogo koristili mestni občini Ljubljana more biti ponosna na svoje poklicne in prostovoljne gasilce, ker se sme zavdati, da gasilstvo v našem mestu čimdalje bolj napreduje ter se modernizira.

Vsačdanji kruh salonskega psa

V Zagrebu se je zgodilo nekaj nezasišane: dva kučka, katerih lastnika spadata med »visoke kroge«, sta se oklala in eden izmed njih je odšel s pasjeja bojišča s krvavimi uhli. Njegov lastnik je lastnika bojevitejšega psa tožil za odškodnino in tožbi priložil natančen stroškovnik, iz katerega je razvidno, kako je obgrizen pes razburil življenje salona, v katerem živi. Med stroški je tudi:

- za izkazano prvo pomoč psu 15 din;
- za vožnjo psa na živinozdravniško fakulteto in nazaj 293 din;
- za zdravljenje na živinozdravniški fakulteti 265 din;
- za izgubljeni čas ob spremljevanju psa na kliniko 200 din;
- za usluge spremljevalcu, ki je vodil psa na fakulteto, petkrat po 20 din, skupaj 100 din;
- za prečuto noč pri ranjenem psu 500 din;
- za posebno nego psa z ozirom na rane in solnčenje psa skozi 21 dni po 30 din = 630 din;
- za pranje 12 rjuh, 6 brisač in 6 cunj za psa 60 din;

za izgubljeni čas zaradi razburjenja in strahu zaradi rane psa 500 din

in še več takih postavk, ki skupaj dosežejo vsoto 7420 dinarjev, ki jih lastnik obgrizenega psa s tožbo zahteva od lastnika napadačnega psa. Kateri pes je napadal in kateri je bil napaden, se je ugotovilo po tem, ker je prvi bel in močen, drugi pa majhno ščene, ki bi izven salona kmalu poginilo kje za kakimi plankami. Nekatere postavke v tem stroškovniku vpijejo od neba po pravici (prečuta noč pri psu...). Takim salonskim ščenom bo že treba dopovedati, da ne spadajo pod varstvo zasebne lastnine in če zlepa ne bi marala verjeti, jim je treba dopovedati tudi zgrda, pa naj njihovi lastniki še več noči prečujejo pri njih... Kako bo sodnik razsodil to pasjo pravdo, ni mogoče prerokovati, soditi bo moral po zakonu, zato bo sodba najbrž precej drugačna kakor pa, če bi sodil po pameti. — Nekako istočasno je bil v Zagrebu velik ples izbrane družbe in ondoto židovsko časopisje ni ne poroča o vnebovpijoči krivici omenjene pasje pravde, temu izbranemu in nad vse razkošnemu plesu pa posveča cele strani in natanko navaja, kdo se ga je udeležil in s katero damo. Za vsako damo posebej pove, kako je bila oblačena in okrašena. Sploh je ves poln hvale do teh plešočih krogov, da bodo še naprej brez skrbi in brez vsakih očitkov vesti lahko po salonskih gojili domačo žival.

20,570.000 kilovatnih ur je porabil Maribor

Mesto z največjo porabo električne energije v državi

Maribor, 4. februarja.

»Slovenec« je nedavno prinesel zanimivo statistiko porabe električnega toka v slovenskih mestih in večjih industrijskih centrih. Maribora v tej statistiki še ni bilo: te dni pa je mariborsko mestno električno podjetje izdelalo statistiko o porabi elektrike v minulnem letu ter o napredku podjetja. Ravnatelj podjetja G. Uršič nam je dovolil vpogled v zanimive številke.

Maribor je tudi v minulnem letu obdržal pomenen naslov mesta z največjo porabo električne energije. V letu 1936 je znašala poraba 20.570.000 kilov. ur, dočim je na primer Ljubljana, ki je po številu prebivalstva in obsegu mestnega teritorija še enkrat večja kakor Maribor, porabila samo 9.959.000 kilov. ur. Pred petimi leti je porabil Maribor letno 11.280.000, pred desetimi leti pa 6.200.000 kilov. ur. Kakor je iz tega razvidno, napreduje v Mariboru poraba električne energije kar skokoma.

Lansko leto je električno podjetje zopet močno razširilo svoje področje ter povečalo konzum. — Omrežje se je lani razširilo za 19 kilometrov novih napeljav. Razširjave so se izvršile v mestu in v okolici. V mestu so se izvršile velike preureitve napeljave visoke napetosti v Melju za tovarne

Hutter in Mariborsko tekstilno, zgradile so se nove transformatorske postaje v Jezdarski ulici za Ehrlichovo tekstilno tovarno, na Belnavski cesti za novo Magdalensko šolo in okolico ter ob Gozdni ulici na mestni meji. Novo omrežje se je zgradilo tudi v Metelkovi ulici. Velika dela so se vršila tudi v okolici. Lani je bila elektrificirana Bresterica, razširila so se napeljave na Pobrežju do Device Marije na Brezju, v Radvanju, Razvanju, Studencih, Koških in Teznu. Največje delo pa je bila zgradba 12 km dolgega daljnovoda od Kamnice do Svečine, s katerim se je ustvarila podlaga za elektrifikacijo severne meje. Na daljnovod se bodo v letošnjem letu priključili Rošpoh, Zgornja in Spodnja Kungota, Svečina, k Sv. Juriju ob Pesnici se bo pa zgradil poseben odep. S tem daljnovodom je mariborsko mestno električno podjetje prvič seglo v široko mestno okolico, kar je dober znak za nadaljno udejstvovanje. Na novo je bilo lani priključenih 213 hiš, število odjemalcev se je povečalo za 787. Na novo so instalirali 2380 žarnic, 107 likalnikov, 73 kuhalnikov, električnih aparatov in ventilatorjev ter 213 motorjev s skupno 780 ks. Električno podjetje je imelo s koncem leta 1936 vsega skupaj 12.410 odjemalcev, od tega 8870 v mestu in 3540 v okolici.

Pogajanja za novo kolektivno pogodbo KID

Včeraj dopoldne so se zglasili župani občin Jesenice, Koroška Bela, Breznica, Gorje in Dovje-Mojstrana pri g. banu dr. Natlačenju ter predsedniku upravnega sveta KID g. Praprotniku. Izročili so jima spomenico, v kateri opisujejo nastali položaj v občinah, iz katerih so zapisani delavci pri podjetju KID. Obrazložili so dejansko stanje delavcev iz okraja z ozirom na okrnjen sedanji zaslužek delavcev v zvezi s padanjem kupne moči zaradi znižanja plač po predloženi novi kolektivni pogodbi. G. ban je obljubil, da se bo zanimal za potek pogajanj v smislu pojasnil predložene spomenice. G. predsednik Praprotnik je kot zastopnik podjetja razložil težkoče, ki jih ima podjetje pri uvozu surovin oziroma pri postavljanju novih objektov. Ponovil je izjavo, ki jo je na nedeljskem shodu podali zastopniki delavskih organizacij, da se bodo sedanje plače znižale za 11%. Od tega podjetje ne popusti, vse drugo se pa bodo dogovorili, če bodo delavski zastopniki pristali na to znižanje.

Včerajšnja pogajanja so se pričela ob pol 2 pod predsedstvom g. Praprotnika, ki je delavski delegaciji ponovno obrazložil položaj KID, ki jo je privedel od odpovedi kolektivne pogodbe. Ker delavsko zastopstvo ni moglo priti do nobene odločitve glede na uradno izjavo od strani podjetja, so se pogajanja ob 2 zaključila.

Danes ob pol 10 so se pogajanja nadaljevala. Delavsko zastopstvo je podalo naslednjo izjavo: »Pristajamo na redukcijo prejemkov, ki je utemeljena v pametni regulaciji akordnih postavk in pod pogojem, da celokupna redukcija dejanskih sedanjih prejemkov ne presega 11% in z nadaljnjim zahtevu, da se redukcija ne dotakne plač, ki danes znašajo 65 din ali manj.« — Na vprašanje, če se tudi ZZZ strinja s to izjavo, je zastopnik ZZZ izjavil, da se tudi oni pridružujejo izjavi, ki je bila podana.

Nato so razpravljali o razdelitvi v skupine po predlogu delavske delegacije, o vprašanju, koliko paznikov se od strani delavskih zastopnikov prizna poleg dosedanjih, o delavskih dopustih, o družinskih in stanovanjskih dokladah in o kurivu. Ob 2 popoldne so se pogajanja prekinila.

Dijak hotel ubiti profesorja

Na srednji tehnični šoli v Belgradu so v četrtek dopoldne razdelili dijakom semestralna spričevala. V geodetskem oddelku šole je dijak Gjordje Mirsić iz Kotora, ko so mu sporočili, da ima devet slabih redov in da je izključen iz šole, udaril s pestjo profesorja Muhamedagića s tako silo, da se je profesor zgrudil na tla. Nato je dijak izvel nož in zadal z njim profesorju šest ran, kakor je pobegnil. Profesorja so takoj odnesli v sanatorij, kjer je bil operiran. Rane so precej nevarne.

Na električnem oddelku iste šole je pa dijak Mile Stojanović, ki je tudi dobil cel kup slabih redov, vrgel v svojo profesorja Kiršnerja steklenico solne kisline. Steklenica ni zadel profesorja, ki je ostal nepoškodovan. Tudi ta dijak je pobegnil.

Tri smrti pod vlakom

Na železniški progi Banjaluka-Dobrljin je vlak povozil neznano beračico, ki je že več časa po okolici prosila. Sedela je na progi, v tem hipu pa je privozil vlak in jo povozil. Bila je takoj mrtva. — 80-letni kmet Milan Gojković je šel iz gozda proti domu. Ko je šel čez železniško progo blizu postaje Mučna Rijeka, je pridrl brzovlak in odbil starčka v jarek, kjer so ga pozneje kmetje našli nezvestnega. Odnegli so ga domov, kjer je kmalu nato izdihnil. Nesreča se je zgodila, ker je bil starček močno gluhi in ni slišal ropotanje vlaka. — Prometni uradnik Milan Ninko je šel jutraj zgodaj v službo na tovarni kolodvor v Vinkovcih. Ko so šli pozneje železniški delavci na delo, so našli Ninka na progi vsega razmesarjenega. Sodijsko, da ga je zagrebški osebni vlak zgrabil za suknjo in povlekel pod kolesa.

Jesenice

Kino Krekov dom igra danes: »Mladi grof«, vesela pustolovščina med grofskim dvorcem in cirkusom z Anny Ondro v glavni vlogi.

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in sigurno otvarja. a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

André Gide: (Nadaljevanje.)

Vrnitev iz Sovjetske Rusije

Še dalje so mirne igre: šah, dama in cela vrsta drobnih spretnostnih iger. Nekatere izmed njih, ki jih nisem poznal, so izredno duhovite. Prav tako je cela vrsta iger, ki zahtevajo moči, spretnosti ali gibčnosti, ki jih nisem še nikjer videl in ki ni morem poskušati, da bi jih opisal, ki bi pa nekatere izmed njih imela pri nas zatrdno velik uspeh. Vsega je toliko, da vam daje posla ure in ure. So igre za odrasle, spet druge pa za otroke. Prav majhni imajo svoje kraljestvo ob strani, kjer dobe majhne hišice, majhne železnice, ladje, avtomobilčke ter vse polno malih strojev, ki so narejeni za njihovo postavo.

Kot nadaljevanje mirnih iger (ki imajo zmeraj toliko ljubiteljev, da je treba včasih dolgo čakati, da človek pride na vrsto in dobi pristo mizo) so v velikem drevoredu na lesenih deskah razstavljene slike rebusov, ugank in zagonetk. Ponašljam, da je vse to brez najmanjšega proststva. In vsa ta ogromna množica se vede dovršeno, iz nje diha poštenost, dostojanstvenost, dostojnost, toda vse neprisljano in čisto naravno. Občinstvo z otroki vred tvori skoraj edino delavci, ki se prihajajo sem urit v športih, prihajajo na odih, k zabavi ali k pouku, kajti tu so tudi čitalnice, predavalnice, dvorane za kino, knjižnice itd.

Na Moskvi so igralnice. In tu pa tam v tem ogromnem parku majhen odri, kjer govori kak slučajen profesor. To so ure za splošno izobrazbo, za zemljepisje ali za zgodovino, ki jih pojasnjujejo slike; ali pa celo lekcije iz praktičnega zdravljenja, iz fiziologije, ki jih močno podpirajo anatomske podobe itd. Ljudje poslušajo zelo resno. Dejal sem že, da nisem ujel nikjer niti najmanjšega poskusa, da bi se kdo hotel norčevati.

Še nekaj lepšega: majhno gledališče na prostem. V odprti dvorani je kakih pet sto poslušalcev, ki so tako natlačeni, da ni niti enega prostora praznega, in poslušajo v vni tišini igralca, ki bere Puškina (Spev »Evgenija Onegina«). V kotu parka blizu vhoda je kraljestvo padalcev. To je šport, ki ima v Rusiji veliko ljubiteljev. Eno izmed treh padal, ki so pritrjena na štirideset metrov visokem stolpu, vsake tri minute malec s silo položi na tla novega ljubitelja tega športa. Dajmo! kdo si upa? Ljudje se podvzajo, vsakdo čaka, da pride na vrsto; čakajo v dolgi kači. Da ne govorim o velikem gledališču v zelenju, kjer se h kakim predstavam nabere do dvajset tisoč gledalcev.

Kulturni park v Moskvi je najboljše in najboljše opremljen z različnimi privlačnostmi — leningrajski je pa najlepši. Toda zdaj ima že vsako mesto v sovjetski Rusiji poleg otroških vrtcev svoj kulturni park.

Ni treba poudarjati, da sem obiskal tudi več tovarn. Vem in ponašljam, da od tega, če delo v njih dobro teče, zavisita spošna radost in veselje. Toda o tem ne morem odločujoče govoriti. To nalogo so prevzeli drugi; jaz sem poklican le, da jih hvalim. V moje področje spadajo zgolj psihološka vprašanja; tu se bom bavil predvsem in skoraj izključno samo z njimi. Če se včasih postarani dotaknem socialnih vprašanj, se bom tudi tam postavil na psihološko zorišče.

Ker sem že v letih, čutim manj radovednosti za pokrajine, dosti manj, pa naj bodo še tako lepe, vedno več pa za ljudi. V sovjetski Rusiji je ljudstvo čudovito; v Georgiji, v Kahetiji, v Abhaziji,

posmeh, kritika, to vse se drži. Iz otroka, ki se ne zna norčevati, bo vzrastle lahkoverni in ponižno vdani fant, na katerem boste vi, zasmehljivec, pozneje obojali poslušno kimanje. Imam pa že rajši francosko posmehljivost, pa naj gre tudi na moj račun.

v Ukrajini (govorim samo o tem, kar sem videl), zame pa še zlasti tisto iz Leningrada in s Krima.

Udeležil sem se mladinskih svečanosti v Moskvi na Rdečem trgu. Zgradbe nasproti Kremlja so skrivale svojo odvratnost pod krinko zastavic in zelenja. Vse je bilo sijajno in (kar se podvzgam povedati tukaj, ker ne bom tega mogel reči zmo-raj) dovršeno okusno. V paradi je stopala čudovita mladina, ki je prišla s severa in z juga, od vzhoda in od zahoda. Sprevod je trajal ure in ure. Nisem si predstavljal tako veličastnega prizora. Očitno so bila ta dovršena mlada bitja izurjena, pripravljena, izbrana izmed vseh; toda kako ne bi človek občudoval države in vlade, ki sta sposobni jih dati?

Videl sem Rdeči trg nekaj dni prej ob pogrebu Gorkega. Videl sem prav to ljudstvo, isto ljudstvo in vendar docela drugačno, prej podobno ruskemu ljudstvu za carjev kako je hodilo dolgo, brez konca, skozi veliko Stebriščno dvorano mimo mrtvaškega odra. To pot niso bili najlepši, najmočnejši, najradostnejši zastopniki sovjetskih narodov, marveč žalostna vrsta »sleher-nikov«, ki so v njej bile ženske, zlasti otroci, včasih stari. Skoraj vsi so bili slabo oblačeni in na pogled nadvse bedni. Molčec mimohod, mrk, zbran, ki se je zdelo, da prihaja iz preteklosti in ki je v popolnem redu trajal dosti dalje, kakor oni drugi, zmagovalni sprevod. Dolgo sem ga gledal zamišljen.

Kaj je bil Gorki za vse te ljudi? Ne vem prav dosti: učitelj? tovariš? brat?... Vsekakor je to bil nekdo mrtve. In na vseh obrazih, celo na obrazih najmlajših otrok se je brala nekaka žalostna osuplost, predvsem pa tudi silno, žareče sočutje. Tu ni šlo za telesno lepoto, marveč je velikansko število siromakov, ki sem videl, kako korakajo mimo, nudilo mojim pogledom nekaj še čudovitejšega, kakor je lepota; koliko izmed njih bi jih bil rad pritisnil na svoje srce!

Prav tako ni nikjer drugje mogoče stopiti v stik z vsem in s komurkoli lažje, neposredneje,

globlje, topleje kakor v sovjetski Rusiji. Povsod se tko vezi za silovito simpatijo, včasih zadostuje za to en sam pogled. Da, mislim celo, da človek ne more nikjer drugje tako globoko doživeti in tako močno čutiti, da je človek, kakor v sovjetski Rusiji... Kljub razlikam v jeziku se nisem še nikoli in nikjer tako silno čutil brata in tovariša.

O pokrajinah bom govoril klub temu. Najprej pa bom pripovedoval o našem prvem srečanju z gruči komsolevec.

To je bilo v »vaku, ki nas je peljal iz Moskve v Ordžonikidze, nekdanji Vladikavkaz. Vožnja je dolga. V imenu Zveze sovjetskih pisateljev nam je Mihael Kolčev dal na razpolago zelo udoben posebni vagon; tam se nas je nepričakovano dobro utaborilo vseh šest: Jef Last, Guilloux, Herbert, Schiffrin, Dabit in jaz; zraven še naša tolmačica in spremljevalka, zvesta tovarišica Bala. Razen spalnih oddelkov smo imeli na razpolago še salon, kjer so nam stregli z jedjo. Ne mogli bi si misliti česa boljšega.

Toda kar nam ni ugajalo, je bilo to, da nismo mogli občevati z ostalim vlakom. Že na prvih postajah smo izstopali in se prepričali, da je sosednji vagon zasedla izredno posrečena družba. To je bila gruča komsolevec na dopustu, ki so odhajali v upanju, da bodo prilezli na goro Kazbek. Nazadnje smo dosegli, da so vrata med vozovama odprli. Takoj nato smo stopili v stik z našimi prijaznimi sosedi. Iz Pariza sem bil prinesel nekaj malih spretnostnih iger, zelo različnih od tistih, ki jih poznajo v sovjetski Rusiji. Služijo mi ob kaki priliki za to, da naplitem odnošaje z ljudmi, katerih jezika ne razumem. Te igrice so šle iz rok v roke. Fantje in dekleta so se poskušali v njih in niso odnehal, dokler niso zmagali vseh težav, ki so jim stopale na pot.

»Komsomolec se nikdar nima za premagane«, so nam govorili v smehu. Njihov voz je bil zelo tessen; tiste dni je bilo posebno vroče. Bila smo natlačeni drug ob drugem, da bi človek za-dehnil. Bilo je prijazno.

»In to se vam zdi dobro?« je vzkliknil prijatelj X..., kateremu smo to povedal. »Norčevanje,

Kaj pravite?

179 let je preteklo, kar je bil rojen oče naše pisane besede, Valentin Vodnik. Nemstvo je bilo takrat ljubljene in gojene osebnosti in se zasebnih ustanov, da je proti skromnim začeti slovenskim razmeram lahko bahato doigalo glavo. To razmerje je Vodnik 1. 1806 ponazoril v praljiči o nemškem in kranjskem konju. Nemški konj bahato pripoveduje, kako dobro se mu godi in kako je lep zalit in se čudi slovenskemu, da je tako poiti in slaboten. Slovenski konj pa mu odgovarja:

»Kranjska para mlo pravi:
Tud bi lahko se bil tak,
Al tepejo me po glavi,
Lačni morem stati o mlak.«

Kako pa danes, po 179 letih, vleče slovenski konj? Ali se ne dobijo tudi danes ljudje, ki ga tepejo po glavi in zaljubljeni gledajo v rejne konje sosedov, pri tem pa izgubljajo ponos na samega sebe in tako ovirajo vsako slovensko stvar, kakor bi jo po glavi tepel? Ob Vodnikovem času so bili ta ovira Nemci, danes pa so se že med nami zaredili. Sicer v zgodovini naroda 179 let ni veliko in v kvalitativnem oziru moremo biti s to dobo še kar zadovoljni — ko bi ne imeli toliko ljudi med seboj, ki našega konja bijejo po glavi...

Koledar

Petek, 5. februarja. Agata, devica mučenica; Albuin, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Franciška Ganoni roj. Ponikvar, soproga knjigovodje knjigovodnice Jugoslovanske tiskarne. Pogreb bo v soboto, 6. februarja ob pol 3 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljen naš iskreno sožalec!

† V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Anton Planinšek, vodja železniške postaje Drenov grič. Pokopali ga bodo danes ob 2 popoldne. Naj v miru počiva! Zaljubljen otrokom naše iskreno sožalec!

† Na Čušperku v gradu je 3. februarja zjutraj umrla po kratki in mučni bolezni Ulrika Laschan, sestra Viljama Laschana, dvornega svetnika v p., v starosti 79 let. Bila je srčno pobožna in je bila s svojim globoko vernim življenjem župljanom v najlepši zgled. Naj v miru počiva! Preostalim sorodnikom naše iskreno sožalec!

Osebnosti

— Poročil se je v Teharju pri Celju g. Gregor Kroflič, posestnik in občinski odbornik iz Straže z gđ. Karolino Mastnakovo, posestniško hčerjo in članico kat. organizacij. Ugodnim novoporočencema iskreno čestitamo in želimo obilo sreče!

ARTIN
1-2 DRAŽEJE
SREDSTEV
ZA
IZTREBLJENJE
IMAMO VELIKO

Sigurno, mlo, normalno izpraznjenje omogočujojo
ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA.

Dobivajo se v vseh lekarnah v škatlicah po 12 dražej Din 8— in v vrečkah po 2 dražej Din 1.50.
Ogl. reg. pod S. br. 22115-23.

— Predsedstvo Društva za ceste se je včeraj poklonilo g. banu dr. Marku Natlačenju. Predsednik društva ravatelj TPD dr. Vrhunc je ob navzočnosti gg. podpredsednikov g. načelnika tehničnega oddelka banke uprave inž. Skaberneta in inž. Cirila Pavlina naprosil g. bana, naj blagohotno podpira društvo v vseh stremeljenjih, ki imajo namen urediti naše delo za izboljšanje cest. G. predsednik je dal g. banu zagotovilo, da bo društvo vedno z največjim veseljem sodelovalo z oblastjo, zlasti pa s tehničnim oddelkom banke uprave. Prosil je g. bana, naj, kadar koli bi se izkazala potreba, ne odreže društvu svoje pomoči in v podpore. G. ban je pozdravil iniciativo društva in je poudaril zlasti željo, naj društvo napne vse sile in zainteresira vso javnost, da se omogoči zgraditev tako važne javne dranske ceste. Ker bo v nedeljo, 7. t. m. v Beogradu glavna skupščina osrednjega Društva za ceste, katere se bo udeležil dr. Vrhunc, je g. ban odredil, da se v imenu banovine udeležijo načelnik tehničnega oddelka inž. Skaberna in tehnični nadzvetnik inž. Bevc. Seja je izredno važna, ker bodo razpravljali o snujanem se cestnem fondu, ki naj bo vsakakor razdeljen v banovinske cestne fonde in izravnalni državni fond, ter o reorganizaciji gradbenega ministrstva.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

— Dubrovnik je slovesno proslavil praznik sv. Blaža. Dubrovnik že več stoletij vedno na enak način proslavi god svojega varha sv. Blaža. Zgodaj zjutraj se je po mestnih ulicah razvil velik sprevod meščanov z godbami, ki so šli pred mesto, kjer so počakali na sprevod kmetov, ki so prišli z zastavami od severne strani mesta. Nato sta se oba sprevoda združila in odšla v cerkev sv. Blaža k slovesni službi božji.

— Uredbo o prepovedi nočnega dela v pekarnah je izdalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravstvo in ministrstvo za trgovino in industrijo. Uredba je podpisana že 27. maja 1936 pod št. 41.603 in objavljena v Službenem listu 27. junija 1936 in bi morala najpozneje po treh mesecih stopiti v veljavo. Za dravsko banovino pa ta uredba še ne velja, ker še ni bila objavljena v njenem službenem listu, zato tudi ne uživajo pekovski pomočniki na njenem področju te zaštite in se v pekarnah še nadalje ponoči zaposluje pekovski delavstvo. G. ban dr. Marko Natlačen je obljubil, da bo ta uredba razglašena v kratkem tudi za dravsko banovino. Izgleda pa, da so neke druge sile na odd. VIII., ki namenoma zadržujejo objavo te uredbe. Ponovno naprošamo g. bana, da naši prošnji ugodni in čim prej uredbo objavi. — Zveza živiliških delavcev Jugoslavije.

— Gradbeno zadruga železniških uradnikov »Dome« v Ljubljani javlja, da je iz tehničnih ozirov, žal, primorana preložiti žrebanje nagrad na 1. marca t. l. ob 18 v pisarni zadruge v Ljubljani, Kolodvorska ulica 43.

— Vremenska napoved. Evropa: Topli val zraka z oblačnim vremenom se vzdržuje nad zahodno polovico Evrope. Hladni val zraka pa nad Rusijo, Finsko in Skandinavijo. Dežuje v območju Baltičkega in Severnega morja. Sneži v južni Skandinaviji in deloma v Rusiji. — Jugoslavija: Oblačno po vsej kraljevini, nekoliko vedrine v Primorju. Tu in tam jutranje megle. Temperatura se je dvignila na zahodu in znižala na vzhodu države. Najnižja je zabeležena v Užicah — 6, najvišja pa v Šipanju +18 stopinj. — Napoved za danes: Vedro v južnih krajih, oblačno v ostalih delih kraljevine. Tu in tam jutranje megle. Nekoliko dežja v severnih krajih. Temperatura se bo malo dvignila.

— Pojasnilo. V številki od 27. januarja 1937 smo pod naslovom »Kaj pravite?« objavili kratko vest o neki avtorski centrali, ki je zahtevala od gledališča tanijske za vpriporitev Gogoljeve »Zenitve«, čeravno je Gogol, kakor splošno znano, že davno mrtve. Ker bi na podlagi te naše objave lahko nastala nesporazumjenja, nas je dr. Fortunat Mikuletič, odvetnik v Celju, kot zastopnik Autor-Centrale za avtorska prava S. Bakarič, Belgrad, naprosil, da pojasnimo, da gornje poročilo nima nikake zveze z od njega zastopano avtorsko centralo. Omenjena avtorska centrala ne zastopa dramskih del. Vsi deli tega je treba sklopiti, da je omenjene tanijske za Gogoljevo »Zenitve« zahteval kak drug avtorski zastopnik, ki ga pa Autor-Centrala za avtorska prava S. Bakarič, Belgrad, ne pozna in s katerim seveda nima prav nikake zveze. To pojasnilo radi objavljamo.

Proti zaprtju in težavam zaradi hemoroidov veljajo že več let kot dobro sredstvo Leopitule zaradi svojega točnega učinka, ki je brez bolečine in nikoli ne odpove, zaradi popolne neškodljivosti in ker se tudi po trajni uporabi njihova učinkovitost ne zmanjša. Dobiva se v vseh lekarnah. Oglas reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1936.

— Učiteljica izginila tik pred poroko. Učiteljica Mica Risovski se je nameravala poročiti s trgovcem Francom Ripoldom v Lukavecu pri Tuzli. Pred poroko sta šla oba v Tuzlo, da si nakupita potrebne stvari. Ko se je ženin vračal nazaj v Lukavec, je nevesta izginila brez sledu. Čakal jo je pri vseh vlakih, pa je ni bilo od nikoder. Do danes še ne vedo, kam je nevesta izginila.

— Dva milijona dinarjev za most čez Bosno. Finančni minister je nakazal dva milijona dinarjev za zgradbo velikega mostu čez Bosno pri Dobouju. Most bodo začeli graditi takoj, ko upade voda, ki je zaradi taljenja snega močno narasla.

Za bluze in obleke BOUCLE VOLNA

Kroji brezplačno

TONI JAGER, Ljubljana, Dvorni trg 1

— Velik proces. V Veliki Kikindi je bil končan proces proti občinskim uradnikom iz gornjebanatskih občin. Razprava je trajala tri tedne in je bilo zaslišanih 474 prič. Občinski uradniki so bili obtoženi deloma zaradi poverbe, deloma zaradi ponarejanja dokumentov. Ker ni bilo dovolj dokazov, so bili vsi uradniki oproščeni.

— Sarajevska banka mora plačati pokojnino svojim uslužbencem. Srbska centralna in gospodarska banka v Sarajevu je lani ustavila izplačevanje pokojnin svojim uradnikom. Zaradi tega so bivši uradniki te banke, 22 po številu, vložili tožbo na okrožno sodišče, ki je te dni razsodilo, da mora banka izplačati pokojnino, kakor to predpisuje pokojninski statut banke. Skupne zahteve upokojenih uradnikov znašajo 3.800.000 Din. To vsoto mora banka izplačati v štirih letih. Banka je pod zaščito.

Ljubljana

V petek, 5. februarja.

Gledališče

Drama: Petek, 5. februarja: Zaprtje. — Sobota, 6. februarja: »Korajža velja!« Red B. — Nedelja, 7. februarja ob 15: »Na ledeni plošči«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: »Dež in vihar«. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Opera: Petek, 5. februarja: Zaprtje. — Sobota, 6. februarja: »Baletni večer«. Premier. abonma. — Nedelja, 7. februarja ob 15 »Pri treh mladencih«. Izven. Cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: »Navihanka«. Izven.

Predavanja

Palestina v luči najnovejših izkopov je naslov predavanja, katerega bo imel g. univ. prof. dr. A. Snoj na nocojšnjem XVII. prosvetnem večeru v verandni dvorani hotela Union. Svoja izvajanja bo pojasnjeval s skriptičnimi slikami. Predprodaja vstopnic: Prosvetna zveza, Miklošičeva c. 7. Sedeži 3 din, stojišča 2 din, za dijakke 1 din.

Predavalnica mineraloškega inštituta: Dr. Lavo Cermelj bo v ponedeljek, 8. februarja ob 6 zvečer predaval o temi »Rudjer Bošković kot predhodnik Einsteina«. Vstopnina 2 Din, za dijakke 1 Din.

Narodna galerija: V nedeljo, dne 7. februarja bo v Narodni galeriji vodstvo po kabinetu tujih mojstrov. Pričetek ob 11 dopoldne. Vodi g. Anton Stupica.

Prireditve in zabave

Velika filharmonična dvorana: Koncert slavne češkega violinista Vaše Pihoda bo knjevi ob osmih. Vstopnice so v predprodaji na knjigarni Glasbene Matice čez dan, od pol 8 pa v veži filharmoničnega poslopja.

Franciška dvorana: Ako hočete, da se boste na pustni torek, 9. febr. od srca namenjali pri dveurnem pestrem večeru, ki ga priredi novi dvorani franciška prosveta. Vam priporočamo, da si takoj rezervirate sedeže po 4 in 3 Din v pisarni »Pax et bonum« v franciški pasaji.

Bohemski večer Zdrženja gledaliških igralcev bo na pustni torek, 9. februarja in sicer v podzemni dvorani hotela Mikli. Spored obsega okrog dvajset kratkih, pestrih igralskih in baletnih točk. Vstopnice po 20, 15 in 10 Din se dobe vsak dan v predprodaji v operni dnevi blaginji. Natančnejši spored se objavimo. Začetek ob 22.

Sestanki

Škofijski dvorec: Stolna kongregacija gospa opozarja svoje članice na današnji sestanek ob petih popoldne.

Društvo za varstvo deklet v Ljubljani bo imelo svojo letno glavno skupščino v nedeljo, dne 7. februarja ob 10 dopoldne v verandni dvorani hotela Union po običajnem dnevnem redu.

Trnovo: Fantovski odsek Prosvetnega društva Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek, na katerem bo govoril g. župnik J. Cegnar.

Društvena soba v Vzajemni zavarovalnici: Drevi ob 8 redni sestanek članstva prosvetnega društva »Ljubljana« mesto. Na sporedu je aktualno predavanje pred g. Janka Zagarja.

Rokodelski oder

Rokodelski dom, Komenskega ulica 12: V nedeljo, 7. t. m. ob sedmih zvečer in v torek, 9. t. m. ob osmih zvečer bo vpriporitev nove igre »Z dežja pod kap«. Igra je izborna burka v treh dejanjih. Predprodaja vstopnic za obojno prireditve bo v nedeljo dopoldne od 10 do 12 v Rokodelskem domu.

Lekarne

Nočne službe imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste.

Kino

Kino Kodljevo. Tel. 3162. Danes ob 8 dva sporeda: Mala Dorit, Any Ondra, in poljski velfilm Ave Marija, Marija Bogdan.

1 Glavna pošta se bo renovirala. Včeraj smo med belgariskimi vestmi poročali, da je poslanec JRZ dr. Šemrov pri pogajanjih za proračun izposloval od poštne ministar dr. Kaludjerčiča naknadni kredit 284.000 din za izboljšanje razmer na ljubljanski glavni pošti. Kolikor smo poučeni, namerava pošta upravo s tem denarjem predelati prostore glavne blagajne na pošti. Ti prostori so sedaj res v sramoto Ljubljani, z novim kreditom bodo prostori predelani tako, da bo hodnik prezidan ter bo imel na obeh straneh pisarniške prostore, tako da se »strankam ne bo treba več dremati kakor do sedaj. Lažje bo tudi delo za uradnike. Obenem pa bodo predelani še drugi prostori glavne pošte. — Naše mnenje pa je, naj bi pošta upravo čimprej prodala Virantovo hišo na Sv. Jakoba trgu in poslopje glavne pošte. Za obe poslopji bi dobila okoli 4 milijone dinarjev, kar je dovolj, da začne z gradnjo modernega velikega poštne poslopja v Ljubljani, za pošto direkto in za glavno pošto v bližini glavnega kolodvora. To poslopje bi veljalo 8 milijonov dinarjev ter bi ostale 4 milijone dinarjev pošto ravnateljstvo kaj lahko amortiziralo.

1 Priročje z Illovice. V našem uredništvu so se včeraj zglasili nekateri prebivalci z Illovice, ki so sporočili čudno vest, da včeraj zjutraj niso ob pravem času dobili pošte. Poizvedovali smo o tem in ugotovili, da je pri pošti nastavljenih vse premo pismonoš ter da je bil dosedaj tako zvani »vaški« pismonoša, ki je donasal pošto na Illovice, Hauptmanco in v druge barjanske kraje v ljubljanski občini, dodeljen nekam drugam ter da bodo nekaj dni Barjani dobivali pošto prepozno. Za pošto upravo to res ni častno, da celo ljubljanski ne dobivajo pravočasno pošte in zato pričakujemo, da bo pošto ministarstvo čimprej nastalo pri ljubljanskih poštah (isto velja za vse slovenske pošte) čim večje število pismonoš. Pošta ni državni urad, temveč je državno trgovsko podjetje, ki mora svojim naročnikom streči po trgovskih načelih! Slovenija pa največ piše in kupuje največ znamk in plača največ poštne pristojbin in zato ne sme biti zapostavljena, najmanj pa njena prestolnica Ljubljana.

1 Se en požar v Ljubljani. Na drugem mestu poročamo o požaru na tehnični fakulteti, predsončnim pa so bili gasilci poklicani tudi na Friskovec, kjer je gorelo v hiši Nade Mikličeve, Friskovec 3a. Vnelo se je podstrešje poleg dimnika. Gasilec so razsekali pod in razbili zid, da so mogli odstraniti tleče lesove. Njihovo delo je bilo zelo naporno ter je trajalo dve uri. Nada Mikličeva trpi okoli 3000 Din škode, ki pa je krita z zavarovalnino.

1 Love! Danes ob 20 družabni sestanek s predavanjem v restavraciji na gl. kolodvoru. (1737)

1 Za post — »Bobenčkov« polenovo! 1 Nov hišni red je izdalo Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani. Dobi se v društveni pisarni v Salendrovi ulici št. 6. Važno je, da si ga preskrbi vsak hišni posestnik!

1 Štiri vlomilske tolpe prijete. Dober plen je napravila včeraj ljubljanska policija. Prišla je na sled kar štirim vlomilskim tolpom, ali boljše povedano, članom posameznih vlomilskih tolpe. Mladi vlomilec, ki se ga sramuje njegova poštena družina, se je danes okoli 10 zglasil pri nekem trgovskem podjetniku v Veliki čolnarski ulici. Nalagal ga je, da ga nekdo čaka v Mikličevem hotelu in da mora takoj tja. Ko je podjetnik prišel v hotel, tam niso o kakšnem njegovem znanцу nič vedeli. Podjetnik je zaslužil, da je mladi fant izrazil to pretezo ter se je odpeljal takoj z izposojenim kolesom v Trnovo na svoj dom. Res je še videl tatiča, ki jo je naglo brisal s 14 kg težko železno blaginjo z vso njegovo gotovino in z zlatnino čez prulski most. Opozoril je ljudi, naj tatiča ujamajo. Blizu prulske šole pa je tedaj slučajno prišel mimo policijski agent Duša, ki je tatiča pograbil ter ga odvedel na policijo. Tatič ima še druge grehe na vesti in pred kratkim smo pisali, da je vlomil neke v Šiški in odnesel več tisoč dinarjev denarja, ki ga je nato zapravljal v južnih krajih države. — Policija je dalje prišla nekega brezposelnega, natakaria in nekega brezposelnega slaščičarja. Na dva sta pred tednom dni vlomila v stanovanje soproge upravnika ljubljanske carinarnice. Odnesla sta mnogo zlatnine v vrednosti okoli 5000 din. Vlomila sta priznala, da sta prodajala zlatnino nekemu natakariju v restavraciji Daj-dam. Pri tem natakariju je policija zaplenila večjo količino zlatnine, tako nekaj zlatnine, ki je bila ukradena upravniškovi gospe in več prstanov, amuletov itd. Natakariju sta vlomila očitno zastavljala pokradeno blago, ali pa mu ga prodajala. — Policija je dalje prišla na sled tolpi, ki je zadnje čase vlamljala v mesarske stojnice. Zadnji vlom je bil, kakor je našim čitateljem že znano, v Dolinškovo stojnico na Vodnikovem trgu. — Dalje ima policija v rokah še četrto tolpo, ki je kradla iz zaprtih hlevov na robu mesta konje. Člani zadnje tolpe so seveda cigani.

1 Vlom pri Šestici. V stanovanje restavratke »Pri Šestici«, gospe Gašperlinove v prvem nadstropju nad restavracijo na Tyrševi cesti 8 je vlomila v sredo okoli 5 popoldne neznana vlomilska tolpa. Vlomilci so predrla železne zapahne na stopnišču, nato pa se zapah pri vrodu v stanovanje. Gašperlinova družina je prav tedaj odšla od doma, enako tudi brat restavratke gosp. Zalaznik. V stanovanju pa je ostala sobarica, ki je varovala otrok. Trije vlomilci so stražili v veži, četrti pa se je podal v prvo nadstropje. Čerabe restavratke je bilo tedaj zaposleno in ni onazilo obiska vlomilske družbe. Ko je vlomilec s silo odprl vrata v stanovanje, ga je čula sobarica, katere pa se je vlomilec tako ustrašil, da je naglo zbežal. Šele potem je osebe spoznalo, da so bili sumljivi moški v veži restavracije prav za prav vlomilci. Osebe restavracije je policiji dala točen opis vlomilcev.

Kamnik

»Kulturna prireditve v Črni mlakici. V soboto zvečer ob 8 in v nedeljo popoldne ob 4 priredi dramatični odsek društva »Kamnik« pod gornjim naslovom zabavno predpustno prireditve.

Litija

Prosvetno društvo Litija priredi drevi ob 1/8 v okviru ljudske univerze predavanje o Španiji v kinu »Končar«. Predava g. Mirko Javornik.

Maribor

m Novo vodstvo mariborske gasilske čete. O običnem zboru in o delovanju mariborske gasilske čete smo že poročali. Obični zbor se je zaključil z volitvami, ki so prinesle novo vodstvo. Predsednik je dr. Wankmüller, poveljnik Benedičič, podpoveljnik Krlječ, tajnik Volčič, blaginjak Rataj, orodjar Cerny, šefzdravnik dr. Velker, načelnik kulturno-prosvetnega oddelka Wigela, oddelni vodje Hercmanski Janžek, Krajnc in Zupanek; nadzorni odbor: dr. Sekula, dr. Kreuziger, dr. Lutman, Kriger, Hani.

m Zanimanje za zborovanje JNS. Te dni ima mariborska JNS občne zборе po svojih mestnih okrajih. Kako »sijajno« so ta zborovanja obiskana, dokazuje zopet občni zbor za 11. okraj. Zbralo se je k temu velikemu dogodku vsega skupaj 6 ljudi — 5 pensionistov in en advokat!

m Proračunska seja mariborskega občinskega sveta bo dne 11. t. m. ob 18. v mestni posvetovalnici.

m SSK Maraton, lahkoatletski sekcija. Drevi ob 8. sestanek vseh lahkoatletov v telovadnici meščanske šole na Miklošičevi ulici. Sestanek je obvezen!

m Dijaška kongregacija ima v soboto v cerkvi sv. Aljezja cerkveni sestanek. Ob šestih pridiga, večernice in priložnost za sv. spoved. V nedeljo 7. februarja zjutraj ob pol sedmih sv. maša in skupno sv. obhajilo. Udeležba za članstvo obvezna, prijatelji vabljeni.

m Ljudski oder uprizori v nedeljo, dne 7. februarja, popoldne ob petih v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 veseloigro v treh dejanjih »Dva para se ženita«.

m Smrti kosi. V Trdinovi ulici 18 pod Meljskim hribom je umrla v visoki starosti 72 let soproga mestnega stavbenika in dolgoletnega bivšega mestnega svetnika gospa Marija Glaser. — V Aljaževi ulici 9 je umrla zasebnica gospa Marija Volmaier, stara 69 let. Naj počivati v miru!

m Znamenje časa. Nekdo dolžnik je bil pozvan k blaginji Mestnih podjetij zaradi poravnave starega računa. Namesto da bi plačal, pa se je močakar razkorčal in začel: Klerikalci so nesramni, da interjavajo dolgeve, pod prejšnjim režimom ne niso terjali, bom si že zapomnil itd. — Takih slučajev se je pripetilo že nekaj, zato pa je bilo gospodarstvo poprej tako, da so imela MP v juliju 1935 okrog 3.900.000 neizteranih dolgov...

m Obrotno gibanje. V januarju je mestna občina izdala 16 novih obrotnih prav. V istem času je bilo izbranih 31 starih obrti, med temi pa je večina takih, ki so že prejšnje leto obrti opustili, pa tega niso prijavili ter jih je sedaj obrtni urad sam brisal.

m Preiskava o železniški nesreči na Koroškem kolodvoru je ugotovila, da ne zadene strojnega oseba nobena krivda. Škoda, ki je nastala zaradi trčenja, pa je po večini krita z zavarovalnino.

m Zanimiva pogajanja. Izvedeli smo, da se pogaja konzorcij novega tednika »Neodvisnost« s predstavniki Mačkovega gibanja, da bi postal list glasilo tega gibanja. »Neodvisnost« pač ne bi bila potem več neodvisna...

m Padel s stola in si zlomil hrbtnice. Nenavadna nesreča je zadela 84letnega Marka Oskerja iz Splavarske ulice. V neki mariborski gostilni je tako nesrečno padel s stola, da si je zlomil hrbtnice. Reševalci so ga takoj prepeljali v bolnišnico.

m Hotel Orel. V soboto, nedeljo in pustni torek koncerti. V sredo kulturna razstava in slaničova pojedina.

m Stari grehi so prišli na dan. Med izgnanci, ki so prišli včeraj po odgonu iz Avstrije, je bil tudi 85letni blapec Stefan Sobotič. V policijski razvidnici pa so ugotovili, da ga zasledujejo naše oblasti že od leta 1929 v letih 1928 in 1929 je Sobotič pokradel lesnemu trgovcu Ivanu Zuraju v Slovenski Bistrici za 15.000 Din raznega lesa. Dejanje deloma priznava.

Mariborsko gledališče

Petek, 5. februarja: Zaprtje.
Sobota, 6. februarja ob 15: »DR«. Red A.
Nedelja, 7. februarja ob 20: »DR«. — Ob 20: »Baron Trenk« Gostuje primadona zagrebske opere, Anđelica Mitrovičeva.

Celje

c Akademija v proslavo 30 letnice Katoliškega prosvetnega društva, ki je morala zadnjo soboto zaradi tehničnega defekta na odru odpasti, bo v ponedeljek, dne 8. februarja t. l. ob pol 9. zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Predprodaja vstopnic je v Slomškovi tiskovni zadrugi. Veljajo tudi vse vstopnice, ki so bile kupljene za sobotno prireditve.

c Za izboljšanje naraščaja v čevljarški obrti. Na praznik dopoldne je bil v hotelu Pošta občni zbor Zdrženja čevljarjev v Celju. Občni zbor je vodil predsednik g. Jager Anton, čevljarški mojster na Ostrožnem, Zbornico za TOI v Ljubljani je zastopal predsednik obrtnega oddelka g. Ogrin, okrožni odbor pa komisar g. Lešnik. Delokrog Zdrženja je celjski politični okraj. Zdrženje šteje 117 članov, od katerih se je udeležilo običnega zbora 80. Zelo malo je dandanes v čevljarški obrti vajencev, tako da pride en vajenec komaj na 2 mojstra, en pomočnik tudi komaj na 2 mojstra. Vseh pomočnikov je približno 70. Sklenjeno je bilo, da bodo napravili čevljarji obirno akcijo za izboljšanje naraščaja v čevljarški obrti zaradi vedno večje konkurence v industriji.

c Adamičev večer bo priredilo pevsko društvo »Ojka« dne 20. februarja t. l. v Narodnem domu. Slavnostni govor bo imel g. prof. V. Mirk iz Maribora.

c Uradni dan ZTOI v Ljubljani za Celje in celjsko okolico bo v torek, dne 9. februarja t. l. od 8. do 12. predpoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ulica 8, pritrilje, levo.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Igra ljubezni« (Gustav Fröhlich). Ob 14. matineja »Kontuševka«.

Ptuj

Smrt pod avtomobilom. V ponedeljek, dne 1. febr. okrog 21 je vozil z osebnim avtomobilom iz Maribora Leonid Guido. V bližini Sv. Janža na Drav. polju je šla v isti smeri neka okrog 45 leta stara ženska, ki se je na dani signal umaknila ravno na nasprotno stran ter prišla pod avtomobil. Lastnik je avtomobil takoj ustavil in ugotovil, da je nesrečnica že skoraj mrtva. Naložil jo je na svoj avtomobil ter jo prepeljal v pujsko bolnišnico, kjer so pa sprejem odklonili, ker je ženska bila že mrtva in so jo morali spraviti v mrtvašnico. Kdo je ženska, se še ne ve.

Smrt na kosa. V starosti 86 let je umrl v Ptujju zasebnik Emeršič Jožef. V starosti 30 let pa je umrla Friderika Dolinšek, hčerka šefa delavnice drž. žel. v Ptujju. Blag jima spomin!

Mestno gledališče v Ptujju vpripori v petek, dne 5. febr. burko v treh dejanjih »Odgojena noč«. Režija Spat Avgust. Cene znižane.

Finance naših mest

Veliko zanimanje in velika udeležba.

Na sestanku predsedstva Zveze mest, ki je bil 28. decembra 1936 v Zagrebu, se je po iniciativi predsednika mestne občine ljubljanske g. dr. J. Adlešiča napravil sklep, sklicati čim prej posebno konferenco finančnih referentov naših mest, na kateri naj bi razpravljali o čim enotnejšem sestavljanju proračunov, tako v materialnem kakor tudi formalnem pogledu. Istočasno je bilo tudi sklenjeno, naj napravi glavni referat delegat mestne občine ljubljanske.

Temu sklepu sledeč, je Zveza mest sklicala sestanek finančnih strokovnjakov v Belgradu dne 16. in 17. januarja 1937. Z ozirom na mnoga pereča vprašanja, ki so bila na dnevnem redu, je bilo pričakovati velike udeležbe, pa tudi zaradi tega, ker se je Zveza mest prvič odločila k temu koraku in ker se finančne prilike naših mest v zadnjem času niso prav nič izboljšale, temveč so se pojavile v vseh gospodarstvih velike težave in neprijetnosti. Prišlo so finančni referenti iz prestolnih mest Belgrada, Zagreba in Ljubljane, dalje iz Maribora, Sušaka, Sarajeva, Mostarja, Skoplja, Novega Sada, Subotice, Sremskih Karlovcev, Vinkovcev, Siska, Pančeva, Rume, Požareva, Sombora, Slavonske Požege, Petrovgrada, Velike Kikinde i. dr. Prišel je tudi poslanec finančnega ministra in razni finančni strokovnjaki.

V pripravljalnem sestanku je finančni referent mesta Ljubljane dr. Leopold Grošelj seznanil skupščino z vsemi določbami, ki veljajo danes za finančno gospodarstvo in za sestavljanje mestnih proračunov v materialnem in formalnem pogledu. Prikazal pa je tudi na mnogostevilne pomanjkljivosti v tozadevnih zakonskih predpisih, zaradi česar danes večina mest silno trpi.

Pomanjkljivosti v navodilih finančnega ministarstva za sestavo mestnih proračunov. — Ožek okvir občinskih davčnih virov v zakonu o mestnih občinah.

V svojih pripombah je ljubljanski delegat dalje poudarjal, da se v vsakoletnih navodilih, ki jih izda finančno ministrstvo glede sestave mestnih proračunov, prav za prav nič ne omenja sestava proračunov z materialne strani. Tam, kjer bi mestna občina v resnici potrebovala tozadevnih navodil in nasvetov, se občinam prav za prav nič ni povedalo, temveč so bile mestne občine enostavno prepuščene negotovosti oziroma v skrajno kočljivem položaju. Zakon o mestnih občinah dovoljuje za pokritje občinskih potreb v glavnem le tri vrste javnopravnih dohodkov: občinske doklade na državne neposredne davke, trošarine in takse. Izbira torej ni velika, temveč morajo le v okviru teh določenih virov kriti svoje proračunske izdatke.

V letošnjem proračunskem letu pobirajo na primer naša mesta silno različne doklade na državne neposredne davke. Belgrad se zadovoljuje s 20%, Zagreb in Maribor potrebuje 40%, Ljubljana 60%, Split 80%, Sarajevo celo do 95% doklado na državne neposredne davke.

Zato se razlikuje tudi dohodek trošarin v posameznih mestih. Skupni donos občinskih trošarin v mestu Belgradu v letošnjem proračunu znaša okrog 80 milij. din, v Zagrebu 37 milij. din, v Ljubljani 23 milijonov, v Sarajevu 13 milijonov in v Skoplju 9 milijonov, v Splitu 5.700.000 din, v Mariboru 4.800.000 din. Če pa primerjamo dohodke trošarin z drugimi dohodki proračunov istih mest, vidimo, da predstavljajo za Sarajevo

dohodek trošarin 41.05% vseh proračunskih dohodkov, v Skoplju 36.13%, v Belgradu nad 25%, v Ljubljani 22.85, v Zagrebu 18.25 in v Splitu pa 20%. Iz tega je takoj razvidno, da se doklade na državne neposredne davke in trošarine zelo različno rabijo kot viri občinskih dohodkov in da morajo biti davščine v mestih, ki nimajo dovolj pomoči od svojih ustanov in trgovskih podjetij, veliko višje kot pa v mestih, ki lahko zaradi dobro uspevajočih občinskih podjetij računajo na prebitke in dovoljene presečke gospodarstva svojih podjetij.

Mestna podjetja naj pomagajo mestnim financam.

Nujno je torej potrebno, posvetiti posebno pažnjo uspešnemu razvoju mestnih podjetij. Dohodkov vsake mestne občine ne sestavljajo samo občinske davščine, temveč so priporočljivi in pa važni tudi dohodki iz privatnih gospodarstev vsake občine. Trgovsko urejeno mestno podjetje, ki se znebi svojih dolgov, more biti velika in upravičena podpora skupnemu občinskemu gospodarstvu, kar je seveda v podporo in korist vsega mestnega prebivalstva. V mestu torej, ki nima solidno zgrajenih in poslujočih podjetij, ni mogoče dobiti dohodkov drugače, kakor s tem, da se vsi trije glavni viri občinskih javnopravnih dohodkov toliko zvišajo. Le tako je potemtakem mogoče, da živita mesti Skoplje in Sarajevo prav za prav le in predvsem od dohodkov na občinski trošarine in občinski dokladi na državne neposredne davke. S tem pa, da se pravilno in v okviru zakonskih določb pristopi k razvoju občinskega privatno-pravnega gospodarstva, se istočasno daje možnost znižanja oziroma pravilnega reguliranja javno-pravnih dohodkov mestne občine.

Če torej mestne občine po zakonih nimajo pravice, da bi si povsem svobodno iskale svoje davčne virov, je tudi jasno, da ni mogoče vedno upoštevati gotovo tudi upravičenih predlogov davkoplačevalcev in znižati posameznih postavk trošarin oziroma občinskih doklad. Zakon o mestnih občinah sili torej mestne občine, da pokrijejo svoje izdatke samo z že navedenimi davčnimi viri. Zato tudi ni mogoče občinskih bremen razdeliti pravilno na vse sloje prebivalstva, ker se z dovoljenimi davčnimi viri to ne da doseči. Ni čudno torej, če danes živijo v mestih različni imoviti sloji, ki mestni občini še daleč ne prispevajo toliko, kolikor bi mogli po svojih razmerah.

Če bi torej mnoge občine hotele svoja bremena kolikor mogoče pravično razdeliti na vse prebivalstvo, jim tega zaradi preozkega okvira zakona o mestnih občinah ni mogoče storiti! V tem pogledu bi torej mestne občine nujno potrebovale pomoči finančnega ministarstva, ki bi moralo poskrbeti, da bi se moglo finančno gospodarstvo mestnih občin pravilno razvijati.

Ljubljanski delegat je nato orisal tudi ostale pomanjkljivosti navodil ministrstva za finance v formalnem pogledu ter stavil konkretne predloge za izpolnitev oziroma spremembo obstoječih smernic.

Potrebna je finančna avtonomija mest.

Vsi delegati so nato v živahni debati zavzeli svoje stališče k glavnemu referatu ter poročali o težavah, ki jih imajo tudi druga mesta pri sestavljanju letnih proračunov. Skoraj vsi so poudarjali, da se polaga premajhna pažnja na pravilen razvoj mestnih financ in da zato mesta ne morejo izpolnjevati ogromnih nalog, ki jim jih nalaga

zakon o mestnih občinah. Na vsak način bi bilo treba po mnenju finančnega referenta poskrbeti čim prej, da se to nevezdržno stanje, diktirano po nesodobnih določbah zakona o mestnih občinah, popravi; treba je poskrbeti za čim večjo avtonomijo tudi v finančnem pogledu. Posamezni delegati so v tej debati podali tako zanimive stvari iz finančne uprave svojih mest, da je bilo soglasno mnenje vseh udeležencev, da je bil takšen sestanek v resnici sklican ob »dvanaestik uri. Poudarjalo se je pri tem predvsem tudi dejstvo, da država zahteva od občin veliko preveč in da občine teh bremen ne bodo mogle vzdržati.

Potrebna je sprememba zakona o mestnih občinah.

Popoldanski sestanek je vodil predsednik belgrajske občine g. Vlada Ilić, ki je v uvodu poudaril važnost konference ter prosil, naj vsi delegati kolikor mogoče jasno in določno pokažejo na težave, ki jih imajo posamezna mesta pri sestavljanju svojih proračunov in pa tudi pri izvrševanju svojih finančnega gospodarstva. Obiljubil je pri tem, da bo Zveza mest potem, ko se bo o rezultatu te konference mogel napraviti pravilen in obširen zaključek, storila na pristojnih mestih vse potrebne korake, da se tudi najbolj nujna vprašanja ugodno rešijo. Se posebej je prikazal ne ravno rožnat položaj belgrajskih finančnih prikl. Pritrdil je mnenju vseh delegatov, da je nujno potreben skupe napor in enotno delo v borbi za pravice naših mest. Na ta način bo mogoče, ker bodo znane razmere vseh važnejših središč, prepričati finančnega ministra in kraljevske vlado o nujnosti izpremembe zakona o mestnih občinah ter o razširitvi finančnih pooblastil mestnim občinam.

Nato je sledil glavni referat mesta Ljubljane, o katerem se je razvila živahna debata.

Sklepi konference.

V zaključku se je predvsem poudarjalo, da je finančni položaj v vseh naših mestnih občinah z vsakim dnem težji in da je upravičena bojazen, da bo prišlo finančno gospodarstvo naših občin v obupen položaj, kajti z dohodki, ki so danes dovoljeni mestnim občinam, ne bo mogoče dotirati niti osnovnih potreb in niti izpolnjevati onih funkcij, ki so z zakonom naložene v socialne, kulturne, zdravstvene, gospodarske in druge namene. V tem zaključku se je poudarilo, da bi bilo treba v materialnem pogledu še posebej poskrbeti, da se čim prej izda zakon o samoupravnih financah. Inicijativa v pogledu sestave tega zakona naj se prepusti Zvezi mest oziroma naj se Zveza mest povabi k sodelovanju. Na vsak način pa bo potrebno v tem zakonu zgraditi princip finančne avtonomije mestnih občin, ki naj bi same določale virov svojih dohodkov; saj poznajo potrebe in prilike svojih mest vendar najbolj občinske uprave same. Potrebno bi bilo tudi, da se mestne občine kolikor bolj mogoče razbremenijo vseh izdatkov, ki rezultirajo iz prenesenega delokroga mestne občine. Dalje se je soglasno ugotovilo, da bi bilo v interesu pravilnega razvoja mestnih podjetij, doseči tudi popolno davčno prostost poslovanja mestnih ustanov in podjetij, ker dohodki oziroma viški gospodarstva teh institucij služijo itak le obče koristnim namenom. V formalnem pogledu pa naj bi se zopet vodil posebej administrativni račun, posebej pa proračun mestnih podjetij. Potrebno bi bilo tudi, da ministrstvo financ in nadzorne oblasti pokažejo za mestne proračune čim večjo skrb in razumevanje, ker je le na ta način mogoče po zakonu o mestnih občinah predpisane težke naloge pravilno in v korist vsega prebivalstva točno izpolnjevati.

Na podlagi tega zaključka se bo izdelal podoben in kolikor mogoče točen program, ki se bo izročil Zvezi mest v študij in proučevanje.

Stanje Narodne banke

Zadnji izkaz Narodne banke za 31. januar kaže te-le postavke (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 22. januar 1937): **Aktiva:** zlato v blagajnah 1593.8 (+0.2), zlato v inozemstvu 37.74, skupna podlaga 1631.6 (+0.2), devize izven podlage 650.2 (+20), kovani denar 357.3 (-21.2), posojila: menična 1443.5 (-4.6), lombardna 247.6 (-4.9), skupno posojila 1691.1 (-9.5), efekti rez. sklada 145.7 (+10.0), razna aktiva 838.7 (+4.0). **Pasiva:** rezervni sklad 151.6 (+1.0), bankovci v obtoku 5292.5 (+151.8), drž. terjatve 61.3 (+4.4), žiro 875.4 (-189.9), razni računi 958.7 (+93.0), skupno obvezn. po vidu 1895.4 (-92.5), obveznosti z rokom 50.0, razna pasiva 259.9 (-56.1).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 7187.9 (+59.2), skupna podl. s primom 2096.6 (+0.25), od tega samo zlato v blagajnah 2048.1 (+0.25), skupno kritje 29.16 (29.40)%, od tega samo zlato v blagajnah 28.49 (28.72)%. Za ultimo se pozna znatna obremenitev banke v povečanju obtoka bankovcev in znatnem zmanjšanju žiro računov. V ostalem pa so se zmanjšala tudi posojila, prav znatno pa je narasel devizni zaklad.

Na podlagi tega zaključka se bo izdelal podoben in kolikor mogoče točen program, ki se bo izročil Zvezi mest v študij in proučevanje.

Praveži je slovaška revija za literaturo, umetnost in kritiko, ki izhaja v Trnavi. V letošnji januarjski številki prinaša med zapiski Besedo o prevodih, ki jo je napisal Viktor S. Smolej iz Ljubljane ob slovaškem prevodu našega romana Pod svobodnim solncem. Avtor na kratko omenja medsebojne prevode s slovenskega na slovaški jezik in obratno ter opozarja na težave, ki se pri tem pojavljajo zaradi popolnega pomanjkanja o dnosnih slovarjev in slovnici. Nato nasteva netočnosti v omenjenem prevodu.

Žito je časopis katoliških češkoslovaških študentov in izhaja v Pragi. Prinaša mnogovrsten pregled z vseh področij religioznega, kulturnega, znanstvenega in družabnega sveta.

Život, list za notranjo kulturo, urejuje v Zagrebu Karel Grimm D. J. Zanimiv je članek Stj. K. Sakača D. J. o kavkaško-iranskem pokolenju Hrvatov, za katero je doprinesel dokaze Hauptmann na temelju jezikoslovnih raziskovanj. Znano je, da sta se svojčas izrekla za gotoko hipotezo dr. J. Rus in dr. J. Kelemen v Ljubljani. Dr. Kamilo Počkal poroča o življenju slavnega poljskega jezuita Petra Skange.

Inženir Slobodan Baranac, višji svetnik ministrstva za gozdove in rudnike v Belgradu VIII, Stiška 11-I, izdaja in ureja mesečni **Jugoslovenska šuma**, ki služi proučevanju vprašanj iz gozdarske politike in gozdnega gospodarstva. Časopis prinaša zelo dobra obvestila s področja lesne trgovine, o položaju na mednarodnih lesnih trgih, o trgovinskih sporazmih, glede zakonodavstva, mednarodnih plačevanj, o lovstvu in o zadevah strokovnih združenj. Letna naročnina 80 Din.

Lovce za februar je izšel. Dr. Krejčič razmotriva o šušmarjih, o lovcih brez zadostne usposobljenosti in nerednostih odtoč, kar bo še nadaljeval.

Denarnim zavodom! Izročite kmetske dolžnike PAB

Jutri, 6. februarja je zadnji dan, ko sprejema Privilegirana agrarna banka, podružnica v Ljubljani, upniške listine kmetov, ki jih morajo denarne ustanove oddati PAB. Zadrage morajo oddati upniške listine PAB preko svoje zveze. Oddati je brezpogojno v soboto upniške listine (zadolžnice) in tozadevni seznam dolžnikov. Vse druge priloge bo mogoče oddati kasneje.

Aktiva naših zavarovalnic

Po uradnih podatkih so znašale premijske rezerve zavarovalnic tako v življenjskem kot v elementarnem zavarovanju na koncu leta 1934 989.6, na koncu 1935 pa 876.7 milij. din. V naslednjem podajamo aktiva naših zavarovalnic po stanju dne 31. decembra 1935 (v oklepajih podatki za 31. december 1934): nepremičnine domače zavarovalnice 149.3 (128.2), tuje 136 (119.5), drž. papirji domače 28.5 (29.6), tuje 42.4 (38.9), ostali vredn. papirji domače 18.0 (18.9), tuje 17.0 (21.8), hipotekarna posojila domače 60.9 (55.1), tuje 11.8 (13.2), posojila na lastne police domače 75.2 (70.7), tuje 57.4 (57.3), gotovina v blagajnah, žirovni in čekovni računi domače 85.8 (91.6), tuje 33.7 (19.8).

Borza

Dne 4. februarja 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen ter je v Ljubljani in Zagrebu beležil 237.20—238.80, dočim je v Belgradu narasel na 237.45—239.05.

Avstrijski šiling je v Ljubljani narasel na 8 denar, v Zagrebu in Belgradu je ostal neizpremenjen na 7.95—8.05.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.40 do 32.10, v Belgradu 31.65—32.35.

Italijanske lire so v zasebnem kliringu nudili v Zagrebu po 2.40, v Belgradu po 2.43.

Nemški čeki so v Ljubljani narasli na 12.55 denar, v Zagrebu na 12.40—12.60, za sredo in konec februarja so beležili 12.47—12.67, za sredo marca 12.38—12.56, za konec marca pa 12.4150 do 12.6150. V Belgradu so beležili 12.3650 do 12.5650.

Skupni devizni promet je znašal na zagrebški borzi 2.739.368 Din, na belgrajski borzi pa 2.341.000 Din. Elektni promet je bil v Zagrebu srednji pri čvrsti tendenci, na belgrajski borzi pa je znašal 2.989.000 Din.

Ljubljana. — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2385.91—2400.50
Berlin 100 mark	1751.03—1764.90
Bruselj 100 belg.	734.45—739.51
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	213.06—215.12
Newyork 100 dolarjev	4324.75—4361.07
Praga 100 frankov	202.99—204.43
Pariž 100 kron	152.04—153.14
Trst 100 lir	228.44—231.53

Curih. Belgrad 10, Pariz 20.3675, London 21.405, Newyork 487.125, Bruselj 73.70, Milan 23, Amsterdam 239.375, Berlin 175.90, Dunaj 78.50 (81.60), Stockholm 110.35, Oslo 107.35, Kopenhagen 95.55, Praga 15.26, Varšava 82.60, Budimpešta 83.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.445, Buenos-Aires 131.75.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 85—86, agrarji 52-53, vojna škoda promptna 385—386, begl. obv. 71—72, 8% Bler. pos. 89—90, 7% Bler. pos. 78.50—79.50, 7% pos. DHB 94—96, Trboveljska 240 den. Zagreb. Drž. papirji: Agrarji 51.75—52.50, vojna škoda promptna 384.50—385 (384.50, 385), begl. obv. 71 den., dalm. agrarji 68.75—69.50, 8% Bler. pos. 89.25—89.52 (89.25, 89.50), 7% Bler. pos. 79.12—79.50 (79.25), 7% stab. pos. 85.25 bl. — Delnice: Priv. agr. banka 195 den., Trboveljska 250—250.50 (250), Gutmann 40—50 (40), Osj. livarna 175—185 (177.50, 182.50), Osj. sladk. tov. 186—190 (185).

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 87 den. (87, 87.25), vojna škoda prompt 383.50—384 (383.75, 383), 2 388—388.50 (382.50), begl. obv. 71—71.50 (71.50, 71.25), 8% Bler. pos. 88.25—89 (88.75), 7% Bler. pos. 78.75—79.25 (79.25), 7% pos. DHB 93.50—95, 7% stab. pos. 85—85.50. — Narodna banka 7220—7440, Priv. agr. banka 197—197.50 (198, 196.50).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza bač., srem. nova 77—78, ban. nova 75—76, srem. nova suš. Indija 85—87. Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Ijeval. S. A. opisuje sovražnike pohorskih lovišč, kjer bo vdor civilizacije kmalu napravil konec zeleni idiličnosti. Inž. Sušteršič in Vole Al. nadaljuje svoje razprave, lep primer prirodnega opazovanja in fotografiranja pa opisuje A. K., ki je na Sokolovu, jugozapadno od Skoplja, naletel na znanega lovkega pisca grofa Franca Zedtwitza iz Berlina.

Druga letošnja Žika nadaljuje svojo tradicijo z literarnimi doneski, ki jih sprejema po nekem vrednostnem merilu. Joža Lovrenčič je spesnil Vremensko poročilo, Fr. Dobrovolje pa je prevedel Osač z Baragana, kjer Panait Istrati pripoveduje o starih in krajih njihovega življenja. L. Hočevar-Megličeva pojasnjuje, zakaj je japonsko blago cenejše od našega.

»Karta indeksa biološkega tipa« je izšla še z letnico 1936 kot 5. številka v zbirki kart Geografskega društva v Belgradu. Indeks biološkega tipa izražja razmerje med številčnim iznosom otrok in številom prednikov. Karta kaže zemljepisno porazdelitev tega indeksa v 343 srezih Jugoslavije z ozirom na stanje prebivalce 31. januarja 1921. Zanimivo je, da tvori nazadnje biološki tip v naši državi predvsem oni srez, ki imajo mnogo drugorodnih elementov (Nemce, Rominov, Madjarov). V Sloveniji ga kažejo Maribor s svojo večjo okolico, Kočevje s širšim obsegom in srez Gornji grad. Ostali slovenski kraji pripadajo normalnemu tipu. Karto je sestavil dr. Fedor Mikšič.

Dr. Josip Kovač je za tisk priredil in e posajil pospremlil Uredbo, pravilnike in navodila o kartah. Izdaja ministrstvo za trgovino in industrijo.

Širite katoliško časopisje!

Kulturni obzornik

Nekaj mesečnikov in posameznosti

Mladika, družinski list, je eden naših mesečnih predstavnikov lepe besede, ki redno izhaja na začetku vsakega meseca. V februarški številki nadaljuje Mara Husova svojo živo plamenico, kjer z lahkimi pripovedovanjem, ki se na široko prepušča sebi, prinaša nekaj življenjskih zgodb iz južnih krajev, sredi katerih mlado slovensko dekle skrbi za zdrav obstanek in se srečuje s tujimi ljudmi in tujim okoljem. Dobrotna in ljubezensko ganljiva je čudežna pravljica o ptičku Enonogu, ki jo je napisala Sonja Sever, Jože Dular pa je bolj moško zastavil besedo v svoji Kračji svetega Antona. Poglobljena in oblikovno ubrana je Legenda o Vremski Mariji od Bogomira Magajne. Na izletu v Hebborn in okolico se je mudil dr. Andrej Snoj pri grobovih očakov in zjel staro zgodovino, kakor je zapisana v tamkajšnjih spomenikih in v Pismu. Ivan Zorec pa sestavlja neke nove Vzore in boje pod naslovom Iz nižav in težav, ki jih opira na družabne pojave izven šole in posega z njimi v širok svet idej, hoten in spoznavanja, skozi katerega gre mlad študent. List ima tudi več lirskih pesmi.

V ženskem listu »Vigred« se je Vinko Brumen lotil dragocenega dela, da bi pokazal podobno Krekove matere, ki jo njen sin likrat imenuje svojega angela. S. D. se je spomnila na kazenjenke v Begunjah s toplimi besedami, ki jih je nazekovala ljubezen vere. O ženi in politiki razpravlja M. Prelihova, pa še več poučnih in zraven leposlovnih sestavkov ima Vigred za februar, ki ji je priložena tudi krojna priloga.

Kres je glasilo slovenskih fantov, ki jih počuje o stvareh doma in v svetu. Dr. Ivo Pirc opozarja na vzgojo telesa, poučevanje o Kominterni pa je končal Vitko M. in tako opozoril fante na njene namene in borbene metode. Janez Tominec je objavil prvo pismo študenta, ki piše slovenskim fantom in je treba pozdraviti to zamisel, ki odkriva in hoče izravnati nepotrebna in nesmiselna nasprotja med študirajočim in kmetijskim fantom. Med pestro vsebino ima Kres tudi nekaj pesmi in prevod Janeza Puclica.

»Straža v viharju« (št. 15 z dne 28. jan.) govori v zvezi s pastirskim pismom jugoslovaških škofov o gospodarstvu in socialni stiski naših dni ter označuje položaj katoličanstva med kapitalizmom in komunizmom z navodilom: združeni z cerkvenim učiteljstvom in z milostjo božjo delajmo... Umestna je beseda o laži in kleveti v javnem življenju, posneta po La Croix. Katoliški akademiki na našem vseučilišču pa poudarjajo svojo posebnost in oddeljenost od skupin, ki hočejo vsvarjati tip novega slovenskega študenta — ali gradijo iz materialistične miselnosti. Francé Vodnik je začel razpravo o Mahničju, ki se bo nadaljevala. Katoliško akceljo, njen pomen in organizacijo pojasnjuje članek, ki prav tako še ni zaključen.

Bogoljub prinaša mnogo hrane in opominov vernemu čitatelju in s svojimi lepimi spisi in slikami služi poglobitvi katolištva med nami. Kakor vsi naši časopisi tudi on skrbi poleg nabožnega čtiva — za leposlovne doneske.

Katoliški misijoni nas seznanjajo s požrtovalnim delom slovenskih in drugih misijonarjev in nam slikajo položaj in okoliščine v poganskih deželah, kar bo gotovo vsakemu vzbudilo zanimanje za to veliko stvar in za usodo nepoznanih soljudi.

Angleška ekspedicija na Grenlandiji

Ženske prvič prezimile na Vzhodni Grenlandiji

Zadnjo zimo je na Grenlandiji prezimila angleška ekspedicija, med katero je bilo 5 moških in dve ženski. Celih devet mesecev ni bilo o tej ekspediciji ne duha ne sluha. Sedaj pa je nazadnje vendarle prišlo v Evropo poročilo, katero je priobčil londonski list »Times«. Poročilo je spisal in poslal vodja ekspedicije R. L. Wager.

Naša družba je bila močna 7 Evropevc in 14 Eskimov. Ti Eskimi so družine naših dveh vrlih lovec, ki smo jih vzeli s seboj z juga. S seboj smo vlekli vso prtljago, ki je potrebna za tako ekspedicijo: 15 ton premoga, več ton živeža, opreme in 30 psov. Nismo pa hoteli vlačiti s seboj brezžične oddajne postaje, o kateri vele, da je pri takih ekspedicijah neobhodno potrebna, a je v resnici samo v nadlego in breme. Pač pa smo imeli seboj sprejemno postajo, a smo jo malokdaj mogli s pridom uporabljati, ker smo skoro vedno le slabo slišali kako postajo. Nato smo si kolikor mogoče udobno uredili svoje stanovanje, kar je pri znanstvenih ekspedicijah neobhodno potrebno. Skladišča, gošpodinjstvo in pa skrb za Eskime so prevzele naše ženske, katere so nam tudi pri naših botaničnih in geoloških delih blizu taborišča vneto pomagale.

Prvič sedaj se je zgodilo, da so evropske ženske prezimile na vzhodni Grenlandiji. S tem so dokazale, da tudi morejo po svoje sodelovati pri uspehu take ekspedicije. Če bi pa še druge ženske hotele ta vzgled posnemati, moram naglasiti, zakaj sta ti dve imeli svoj uspeh. Važno je, da se ženske takih stvari ne udeležujejo zato, da bi bile deležne javnega priznanja. Zaradi tega naj nikar ne hodijo na taka naporna in senzacionalna znanstvena potovanja. V teku trideset let je bila najdaljša pot, katero sta naši dve ženski z nami napravili, dolga le 16 kilometrov od našega taborišča. Poleti, ko je bila temperatura bolj znojna in je bilo noč in dan svetlo, tedaj sta nas spremljali bolj daleč Enkrat 240 kilometrov daleč, ko smo s sankami in čolnom bili mesec dni na poti. Ženske, ki se lahko tako premagujejo, lahko mnogo pripomorejo k uspehu takega znanstvenega potovanja ter bodo same imele mnogo užitek od tega.

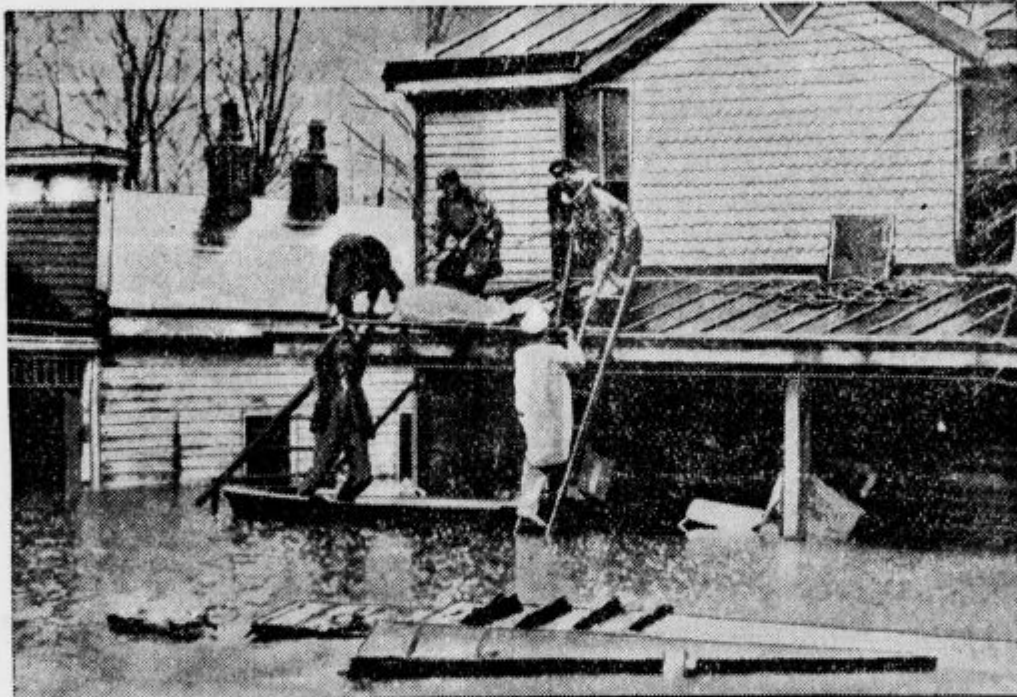
Kakor hitro smo si zgradili svojo hišo, smo šli takoj na delo. Dva izmed nas sta bila vedno zaposlena z geološkimi in botaničnimi preiskavami. Dnevi septembra in prvi dnevi oktobra so bili solnčni ter skoro brez oblakov. Ko so se potem poglobili viharji »enakonožja« ter je vreme postalo mrzlo in suho, smo svoje delo nadaljevali tako, da smo še v temi šli na pot ter smo potem v tistih treh urah svetlobe nabirali, kar smo želeli. Toda potovanje v temi je precej težavno. Dva tovariša sta nekega dne taborišča tik ob ledeniku tovaru prepadu, ne da bi bila to količnik slutila. Njun najboljši pes je naenkrat izginil. Ker je vršal snežni vihar, sta mislila, da se je pes zaradi gorkote zakopal v sneg. Drugi dan sta bolj natančno iskala ter sta 4 metre od solara našla majhno luknjo, katera je vodila v prepad. Ker je bilo takrat že zopet tema, sta spustila na vrvi v globokino svetiljko. 12 metrov globoko sta zagledala pošteno prikazen svojega psa, ki je ves vesel ovohaval svetiljko. Ker v temi nista mogla videti, kakšna tla so v globokini, sta reševanje psa odložila na drugi dan. Z-

vali pa sta vrgla v jamo velik kolač, da je bila boljše volje in da je lažje čakala.

V Grenlandiji je sedaj konec starega načina raziskovanja. Neromantični način znanstvenega dela ima tukaj velike uspehe. Ugotovili smo, da so nam poleti največ koristila krajša potovanja v čolnu, pozimi pa na saneh. Na krajša potovanja smo vzeli s seboj Eskime. Na nekem takem ponevarni pomladni led v zalivu, smo odkrili Watkin-nagana zvestih Eskimov nikakor ne bi mogli čez nevarni pomladni led v zalivu, smo odkrili Watkin-sovo taborišče iz leta 1930. To taborišče je bilo narajeno pod velikimi skalami, ki pa so sedaj daleč na okoli razmetane. Največ zabojev menda manjka. Medvedi so našli nekaj posod z margarinom in pasjo hrano. Naš eskimski vodnik je menil, da je orjaški val razdelal to taborišče. Ta val je najbrž udaril na suho, ko je nastal ledenik pri ognjeniku Kangerlugsuaku. Mišlim, da ima moj Eskimo prav.

V začetku junija se je led v zalivu končno stalil. V eni noči je izginila velika bela ploskev. Na mestu te pa se nam je bleščalo nasproti modro morje. Po morju so se tu pa tam vozile ledene plošče. To nas je močno zanimalo, ker nam je prineslo spremembo, ne sicer nam, pač pa Eskimom. Pozimi so se založili z mesom od tuljnjav. Toda najbolj jih je zanimal lov na bele medvede. Pobili so 28 medvedov, katerih koža je vredna precej (kakih 500 dinarjev našega denarja, če smemo verjeti piscu tega poročila). Sedaj, ko so lahko šli s čolni na morje, so v njih lovili tuljnje in narvale. Narvale zelo cenijo zaradi dobrega mesa, ki ga posuše na soncu, ter zaradi močnih zob, iz katerih delajo harpune. Na koncu našega poletja so ubili 42 narvalov.

Dne 19. avgusta smo zapustili svoje dotedanje bivališče, mi in pa naših 15 Eskimov — eden je namreč prirastel zraven med našim tukajšnjim bivanjem. Najbrž bo minilo mnogo let, preden bo kak človek stopil v hiše, ki smo jih tam zgradili.

Povodenj v poplavljenem mestu Cincinnati: Tukaj mora reševalno moštvo izpod strehe reševati bolnika. Kakor je videti, je hiša skoraj do strehe v vodi.

Sprejem papeževnega legata v Manilli

Iz Manille poročajo 1. februarja: Prihod papeževnega legata kardinala Doughertyja na 33. evharistični kongres je bil pravo slavo. Velika množica katoličanov je spremljala papeževnega odposlanca skozi okrašene ulice v katedralo. Kardinal Dougherty, nadškof filadelfijski, pa ni prišel v Manillo kot tujec. On je na Filipinih mnogo let z uspehom misijonaril. Zato so Filipinci z veseljem sprejeli njegovo imenovanje za papeževnega legata, ker to zlasti dokazuje, kako se sveti Oče zanima za katoliško stvar na Filipinih.

Prihod papeževnega legata je bil za Manillo pravi praznik. Vodilne osebe verskega in javnega življenja z županom Juanom Posada na čelu so ga pričakovale 1. februarja zjutraj sredi velikanske množice ljudstva. Ko se je italijanski parnik »Conte Rosso« ustavil v luki, je zavalovalo navdušenje. Zvonovi vseh cerkva so začeli zvoniti, umetni ognji so začeli švigati in tisoči so klicali kardinalu. Legata so sprejeli vodilne osebe, nakar se je odpravil v odprtem vozu v katedralo v starem mestu. Na

trgu pred vhodom v staro mesto so stali kadeti in šolska mladina, ki so skupaj pozdravili kardinala. Voz je potem peljal kardinala dalje do Bonifacijeve ceste ter je tam zavil na desno, se vedno spremljan od tisočev ljudi, ki so prepevali. Pri tem se je voz peljal skozi tista znamenita vrata »Postigos«, kjer je blizu tam predsednik Manuel Quezon v filipinski vstaji bil vjet, in skozi katera je tudi filipinski narodni junak Jose Rizal leta 1896 moral iti svojo zadnjo pot v Bagmubajan, kjer je bil ustreljen.

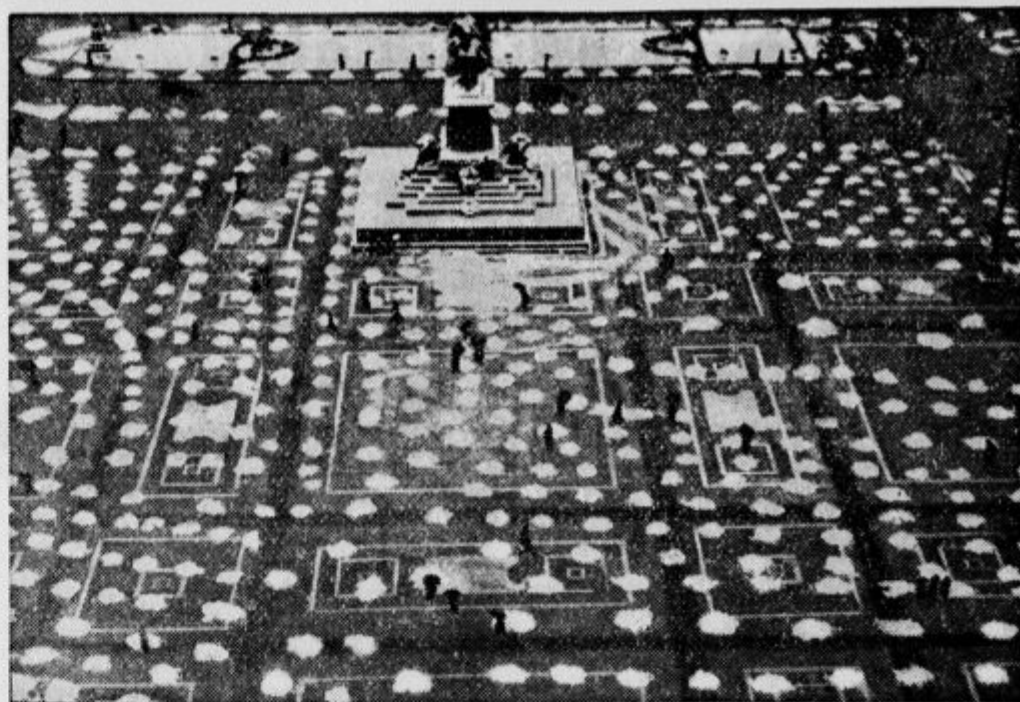
V katedrali je papeževnega legata pozdravil manilski nadškof Mihael J. O. Doherty, kateri mu je predstavil vse vodilne osebnosti. Po blagoslovu z Najsvetejšim je bil sprejem končan.

Zakopan carjev zaklad

Iz Varšave poročajo, da je tam pred nekaj dnevi umrla hči nekdanjega predvojnega milijonarja Ginsburga, ki je bil finančni svetovalec umorjenega zadnjega ruskega carja Nikolaja II. Umrla Ginsburgova hči je pred svojo smrtjo svojim sorodnikom razodela skrivnost carjevega zaklada, ki so ga zakopali v dneh ruske revolucije leta 1917. Ta carjev zaklad, ki je v zlatu, briljantih, draguljih in platini, je vreden mnogo milijonov predvojnih ruskih rubljev. Kraj, kjer je zaklad zakopan, bi bili sedaj sorodniki umrle pripravljene povedati sovjetski vladi, če jim ta zagotovi 40% vsega premoženja, ki bi se našlo.

»Tako lepo dekle, pa mi ne pade v glavo, s kakim izgovorom bi jo ogovoril.«

Tudi v Milanu je zapadel sneg. Ondotni cestni pometarji pa so na glavnem trgu napravili iz snega takele majhne kupčke, kar je napravilo prav lep pogled.

Dediščina 31 milijard frankov

Že 300 let čakajo na to dediščino

Francosko finančno ministrstvo ima že dalj časa težave z neko rodovino Thierryjev, ki od francoske države zahtevajo dediščino, katera po obračunu iz leta 1890 znaša že 31 milijard. Sedaj so se zahtevajoči dediči vnovič obrnili na francoskega finančnega ministra, da za trdno hočejo svojo dediščino izplačano. Ker pa kot dobri Francozi vedo, da bi 31 milijard frankov bilo celo za državne finance preveč, so pripravljene se pogoditi ter francoski državi prepustiti večino milijard, ako dobe

izplačano vsaj eno milijardo. Drugih 30 milijard pa kot dobri patrijotje svoji domovini darujejo. Ta zanimiva dediščina pa je že močno stara zadeva.

Že v početku 17. stoletja je v Sampanji na Francoskem živel Janez Thierry, kateri pa se je s svojo ženo preselil v Benetke, kjer je sklenil znanje s silno bogatim Grkom. Ta Grk, ki je bil trgovec, je bil brez svojih dedičev, zato je v svoji oporoki vse svoje premoženje zapustil tema dvema Francozoma. Tisto premoženje pa je že takrat bilo vredno kakih 57 milijonov benečanske veljave. Bila je to kvadratna plošča zlata, velika 4 kvadratne čevlje, zraven pa 6 sodčkov zlatega prahu, mnogo zadolžnic, zemljišč, ladij, ki so plavale po morju, premnogo popotnih in gosposkih kočij, konj, zamorskih sužnjev itd.

Ko je bil Janez ali Jean Thierry 96 let star in je čutil, da se mu bliža konec, je vprilo beneškega doža napravil oporoko, v kateri je vse svoje premoženje zapustil svojim bratom. Ako pa bi teh ne bilo več med živimi, dobe to premoženje njegovi drugi sorodniki, ki žive v Sampanji, v Bazlu ali Lotaringiji. Za izvrševalca oporoke je določil senatorja beneške republike, svojega prijatelja Mora. Ta je takoj začel iskati sorodnike umrlega Janeza Thierryja. Toda zaman. Niti enega ni mogel nikjer iztakniti. Pač pa se je na svojem popotovanju v Parizu seznanil s tremi finančniki, katerim je povedal vso zgodbo o veliki zapuščini velikega francoskega bogataša, ki je umrl v Benetkah. Ti trije finančniki pa so s pomočjo svojih zvez pri dvoru dosegli, da se je dediščine polastil francoski kralj, češ, da je on lastnik vsega, kar nima gospodarja. V zahvalo pa so oni trije od tega premoženja dobili svoj delež. Vsi trije so potovali v Benetke, kjer pa niso dvignili vsega premoženja, ampak so se dali pregovoriti, da so jim Benečani izplačevali letno rento nad en milijon zlatih frankov, tedanjih liver. To so dobivali od l. 1679 do 1686.

Medtem pa so vsi Thierryji, ki so živeli kdo ve kje na Francoskem, za stvar vendarle zvedeli ter so zahtevali svojo dediščino. Sleprija onih treh finančnikov je prišla na dan. Bili so obsojeni na smrt, toda so pravočasno pobegnili, tako da so jih sodili v odsotnosti. Medtem se je zgledalo na tisoče pravih in nepravih dedičev. Veliko število dedičev je stvar še bolj zavleklo, tako da so nazadnje vsi tisti, ki so se prvi zglasili, že pomrli. Minilo je 100 let, ko je general Bonaparte leta 1797 vkorakal v Benetke ter se v imenu francoske republike postal dediščine rajnega Thierryja. Denar je Napoleon porabil za to, da je svojo razcapano armado oblekel, obul in nasitil.

Medtem je znova minilo 100 let, ko se je leta 1891 francoski parlament znova pečal s to dediščino. Ta je sklenil takole: »Če so zmogovite francoske armade pobrale denar, ki je ležal v javnih blaginjah beneške republike, je to vojno dejanje, iz katerega se ne sledi, da bi upniki tistih blaginj imeli kako pravico na odškodnino od francoske države.« Ta sklep pa sedanjih dedičev rajnega Janeza Thierryja nikakor ni prepričal, da bi se morali odpovedati svoji dediščini, ki jim jo je nekoč pred 300 leti nekoč zapustil. Zato se vedno znova obračajo na francosko vlado in zahtevajo svojo pravico. Te dni, ko so vnovič pisali, so baje finančnemu ministru priložili celo znamko za odgovor.

Prepovedana protekcija

Madžarski prosvetni minister je odredil, da bo dobil strog ukor vsak javni namesteneec, ki bi rad napredoval, pa bi se v ta namen rad poslužil protekcije, namestu da bi se skliceval na svoje sposobnosti. Če bi pa po dobljenem strogem ukoru še kdaj hotel s protekcijo priti naprej, ga čaka stroga disciplinarna preiskava.

Pred poroko.

Mati: »Ne jokaj vendar, ljuba hčerka. Na dan poroke sem bila zelo zadovoljna.«

Hčerka: »Kakšna razlika med teboj in menoj. Ti si se poročila z očetom, jaz se pa moram s človekom, ki niti k družini ne spada.«

ZA BOLNE NA PLJUČIH IN OSLABELE

Paradižnikova juha s pečenico.

Vzameš 5 dkg korenja, 5 dkg zelene, 5 dkg peteršiljevih korenin in 5 dkg čebule; to razrežeš na kocke, opraviš na presnem maslu in zgostiš s 3 žlicami moke. V to daš ¼ l vode, majhno škatlico paradižnikove mezge, ¼ l smetane in počasi kuhaš 1 uro. Juho še osoliš, osladkaš in pretlačiš skozi sito. Ko pripravljša za na mizo, narežeš v juho na drobne rezine narezano, kuhano pečenico.

Sirov zavitek.

Mešaš do pen 8 dkg presnega masla in 15 dkg sladkorja. Dodáš 4 rumenjake, malo vanilije, naribano lupino limone in 30 dkg pretlačenega, kravjega sira. V to daš še sneg 4 beljakov, 1 dkg rozin in ¼ l smetane. S tem nadevom potreseš testo za zavitek, ga strikaš skupaj in daš v pečico. Ko ima zavitek že malo barve, ga poliješ z žlico smetane in pečeš do konca.

Ribiči love race. Ker je Vzhodno morje sedaj precej zamrznjeno, da ribiči ne morejo loviti rib, so sedaj ribiči začeli hoditi na lov na race, kar se jim tudi dobro sponaša.

Bele čete korakajo proti Malagi.

* KINO *

TEL. 22-21 **UNION**

Monumentalni film iz dobe bleščečega sijaja carske Rusije

Petrograjski slavček

Marija Cebotari in Svetislav Petrović
Film poln raskošja, glasbe in lepe pesmi navdušuje ljubljansko občinstvo

TEL. 21-24 **MATICA**

Najlepši češki glasbeni in pevski film nagrajen s prvo nagrado českoslovaške republike

Maryša

Jirina Stepičková, Jaroslav Vojta, Vladimír Borák
Borák najboljši umetnik praškega narodnega gledališča

Danes samo ena predstava ob 10. uri, večerni predstavi vsled koncerta odpadla

TEL. 27-30 **SLOGA**

Premiera! Vesela muzikalna igra v režiji Gese v. Bolwary-Ja

Ugrabljenje

Gustav Froelich in Marieluise Claudius
Zanimiva in napeta vsebina, polna konfliktov in sdravega humora, muzike in plesa

≡ Predstave ob 16., 19. in 21. uri ≡

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 5. februarja: 11. Solka ura: Živali v ljudski veri Slovencev (g. Vinko Möderndorfer) — 12. Slovenska vokalna glasba (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 14. Vreme, boba — 18. Ženska izobrazba (prof. Slava Lipoglavšek) — 18.20 Plošče — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Strossmayer in metropolit Mihail (dr. Mariš in Belgrada) — 19.50 Zanimivosti — 20. Rezervirano za prenos — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angliške plošče.

Drugi programi

Petek, 5. februarja: Belgrad-Zagreb: 20. Madrigalisti — 21. Lutkovno gledališče — Dunaj: 19.25 Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana« — Budimpešta: 20.40 Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda« — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 21. Simfonični koncert — Rim-Bari: 20.40 Opereta — Praga: 20.10 Narodne pesmi — 21. Opera — Varšava: 20.15 Koncert filharmonije — Berlin: 20.30 Beethovnovske skladbe — Hamburg-Stuttgart: 20.10 Opereta »Pri zlatem rogljiču« — Köln: 20.10 Karneval

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti:

Bainvel: Das innerliche Leben des Katholiken. 104 str., nevez. 20 din. — Bremond: Das wesentliche Gebet. 289 str., vezano 89 din. — Feuling: Hauptfragen der Metaphysik. Einführung in das philosophische Leben. 572 str., vez. 180 din. — Hessen: Die Geistesströmungen der Gegenwart. 185 str., vez. 37 din. — Landsberg: Die Erfahrung des Todes. 133 str., vez. 48 din. — Lang: Christus in unserer Mitte. 125 str., vez. 33 din. — Laros: Moderne Ehefragen. I. Teil: Die Beziehungen der Geschlechter. 188 str., nevez. 37 din. — Mauriac: Leben Jesu. 281 str., vez. 55 Din. — Pfliegler: Vor der Entscheidung. Überlegungen zur seelischen Bedrohtheit des heutigen Menschen. 146 str., vez. 49 din. — Pfliegler: Heilige Bildung. Gedanken über Wesen und Weg Christlicher Vollendung. 179 str., vez. 49 din. — Stolz: Theologie der Mystik. 251 str., vez. 63 din. — Tyciak: Christus und die Kirche. 149 str., nevez. 33 Din.

Uradna vremenska poročila

Po stanju 4. februarja 1937.

Rateče: —4° C, 50 cm snega, arenj, drsališče in mala skakalnica uporabna.
Kranjska gora: —5° C, barometer se dviga, jasno, 40 cm snega, arenj.
Vrbič, Krnica: —6° C, jasno, na 130 cm snega 5 cm sneža.
Bokinja Bistrica: —3° C, na 50 cm zmrznjenega snega snež.
Dom na Komni: —5° C, na 120 cm zmrznjenega snega 4 cm sneža.
Dom na Kravcu: —4° C, 50 cm zmrznjenega snega, za smuko ugodno proti Velikemu Zvohu.
Velika planina: —3° C, jasno, 90 cm osrnenjenega snega, severozapadnik.
Senjorjev dom: —5° C, jasno, 53 cm snega.
Pekel: 0° C, jasno, 60 cm osrnenjenega snega.
Kofci: —1° C, 60 do 80 cm osrnenjenega snega.

Rešitev nagradne križanice dne 31. januarja 1937

Vodoravno: 1. Loka, 5. lopa, 9. leto, 13. sat, 16. oko, 17. rosa, 18. zima, 19. salo, 20. zaseka, 21. Tisa, 22. kemik, 23. Atene, 25. hoja,

26. pokora, 28. koza, 29. pika, 30. lava, 31. kov, 32. oče, 33. kaša, 34. karo, 35. Jaka, 36. panika, 38. Ruma, 39. sodar, 41. Adela, 43. bera, 44. sinica, 46. sova, 47. moka, 48. dota, 49. ben, 50. Unna, 51. žega, 52. vino, 53. moda, 54. Dakija, 55. žena, 57. Jurij, 59. Avala, 60. Neža, 61. torilo, 62. nada, 63. šapa, 64. Raba, 65. sod.

Navpično: 1. loza, 2. Oka, 3. Koseze, 4. arena, 5. Loke, 6. osa, 7. patoka, 8. Azija, 9. lisa, 10. Ema, 11. Takavo, 12. oseka, 13. Samo, 14. ali, 15. tokava, 24. toča, 25. biša, 26. para, 27. roka, 28. kopa, 29. paka, 30. lama, 31. kadi, 33. kila, 34. kura, 35. Jona, 37. Neva, 38. reka, 39. sito, 40. rana, 42. Donava, 43. Bojana, 44. sonata, 45. cedilo, 46. Sudan, 47. mejaš, 48. dinar, 49. Boris,

51. žila, 52. veža, 53. Mura, 55. kad, 56. žep, 57. Joh, 58. jod.

Izmed onih, ki so križanico pravilno rešili, so bili izžrebani v četrtak, dne 4. februarja ob 3. pop. naslednji: 1. Coklin Anton, dijak, Ljubljana-Siška, Kavškova 26-III. — 2. Debeljak Marija, pri dr. Rakunu, odvet., Celje, Dečkov trg 3. — 3. Glavič Francka, Slov. Javornik 217, Gorenjsko. — 4. Stupica Nežka, šivilja, Gorenjavas 51, p. Ribnica na Dolenjskem. — 5. Cop Ludovik, žel. uradnik v p. Ljubljana, Duševna bolnišnica I. M. odd., Poljanski nasip 52. — 6. Petrič Pavle, Dražica 21, p. Borovnica. — 7. Steinbacher Berta, Maribor, Betnavska cesta 18-III. — 8. Okrupa Stefan, dijak, Studence 2, p. Dev. Mar. v Polju. — 9. Preac Ivan,

stud. med., Ljubljana, Dolenjska c. 23. — 10. Jervšek Anze, St. Janž na Dolenjskem.

Za prihodnjo pravilno rešitev križanice je zopet razpisanih 10 nagrad v obliki enomesečnega brezplačnega pošiljanja »Slovenca«.

REŠITEV ZLOGOVNICE:

Stremen, velnica, enajnik, železnik, ara, nečke, iglica, zavora, toporišče, endivija, grablje, nožnica, eneijan, drevo, avemarija, nihalo. — Svečan iztegne dan.

REŠITEV ŠTEVILNICE:

Jabolko, vigrad, nespamet. — Na eni verigi imata dva psa med seboj mir, pri eni kosti pa vselej prepri.

Izpolnjujoč žalostno dolžnost, sporočam, da je gospod

Karl Thoma

industrijalec

v sredo, dne 3. februarja 1937, po kratki bolezni, v 70. letu starosti, umrl.

Pokojnik je deloval od ustanovitve tukajšnje tovarne neumorno za napredek podjetja ter mu bom ohranil trajen, časten spomin.

Pogreb blagega rajnega bo v soboto, dne 6. februarja 1937 v Lanskrounu v ČSR.

Prosim tihega sožalja!

Maribor, dne 5. februarja 1937.

Karel Thoma,

meh. tkalnica svile, barvarna in apretura, Maribor-Pobrežje

Z globokim sočustvovanjem javljamo, da je naš spoštovani senior-šef, gospod

Karl Thoma

industrijalec

v sredo, dne 3. februarja 1937, po kratki bolezni, v 70. letu starosti, umrl.

Pokojnik nam je bil vsem vzoren in ljubezniv šef ter bomo njegovo izgubo z bolestjo čutili.

Ohranili mu bomo trajen, časten spomin.

Maribor, dne 5. februarja 1937.

Uradništvo in delavstvo tvrdke Karl Thoma,

meh. tkalnice svile, barvarna in apretura, Maribor-Pobrežje

Barclay:

36

Rožni venec

Roman.

Jana je brž opazila na možu še to posebnost, da pozablja, kadar razmišlja, popolnoma na svoje telo, ki potem samogibno počenja najbolj čudne reči. Njegovi prijatelji so imeli navadno praviti: »Robbie razgrize tucat dobrih držal, ko si doktor Mackenzie izmišlja najboljši recept.«

Ko je Jana stopila v sobo, je gledal v odprto pismo, o katerem je nagonsko vedela, da je Deryckovo. Ko se je naposled ozrl po njej, je opazila, da se je presenečen zdržnil. Odprl je usta, da bi nekaj spregovoril, in Jana se je nehote spomnila na neko tetino zlato ribo, ki je široko zevaje prišla vedno na površje, če je vrgel kdo skrajno kruha ali bolje kar cel hlebec, ki si ga zdravnik prizadeva pogoltniti.

Dočim je potrpežljivo čakala, kdaj se bo zljubilo doktorju spregovoriti, se je spomnila na Deryckove besede: »Škotski duh dela počasi, a varno. Po korenitem preudarku bo dozoreval v možu sklep, da znam kaj slabo presojati ženski spol.«

Malemu možu so uhajali pogledi vedno znova proti Jani, ali bolje visoko gor proti Jani.

»Sestra... kako?« se je naposled odkašljal in ostro uprl vanjo oči.

»Rožamarija Gray,« je odgovorila Jana kar moči skromno.

»Aha, razumem,« je zamomljal doktor Mackenzie. Potem je zapičil pogled v preprogo na tleh, prepečkal urno sobo, se sklonil po košček slame, ki je očitno padla iz metle, jo nekaj časa skrbno motril, vtaknil nato stebelce v usta in ga začel gristi.

Jana je premišljevala, ali naj kam sede ali pa naj rajši stoji počaka, kaj bo, in se odločil potem za zadnje. Robbie je mirno grizel svojo slamico, dokler ni izginila popolnoma, nakar se je spet oglašil doktor Mackenzie: »Torej ste prišli sestra Gray?«

»Škotski duh je zares počasen,« si je mislila Jana. Vendar je bila za sedaj zadovoljna, ker je iz zdravnikovih besed sklepal, da se ne budi v njem nobena sumnja o njeni osebi.

»Da, gospod doktor,« je zato samo kratko odgovorila.

In spet je bila tiho v sobi, dokler se ni oglašil zdravnik: »Vesel sem, da ste prišli, sestra Gray.«

»Tudi jaz, gospod doktor,« je rekla resno. »Mala komedija se razvija čisto dobro,« si je mislila pri sebi. Vendar je v hipu opazila, da je doktor Mackenzie s svojimi mislimi nekje drugje; šele čez dobršen čas se je spet ovedel ter spregovoril:

»Če prav razumem,« je dejal, »so vas poslali k našemu bolniku bolj za duhovno ko za telesno pomoč. Poučen sem o tem. Doktor Deryck Brand je ukazal, naj se najame za gospoda Dalmaina sestra, ki mu bo opravljala posle družabnice in tajnice; zadovoljen sem z njegovo izbiro.«

Jana se je priklonila, toda spet jo je prešinil občutek, da igra čudno smešno burko.

»Kar se tiče ravnanja z našim bolnikom v podrobnem, vam menda ni treba dajati kaj dosti navodil. Doktor Brand vas je gotovo že o vsem poučil. Glavno je, da zbudite v bolniku spet zanimanje za zunanji svet. Ljudje, ki nenadoma oslepe, zapadejo le preradi izkušnjam, da se popolnoma zapro v svoj notranji svet in žive bolj v svoji preteklosti, v svojih spominih in umislekih kot v stvarni sedanjosti.«

Jana je prisluhnila. Kdo ve, ali se ne bi utegnila od malega škota le kaj več koristnega naučiti, kakor si je bila domišljala?

»Da,« je rekla. »Povejte mi, prosim, kaj več o tem.«

»Imeli boste z njim sprva dovolj težav. Zdi se, da je za zunanji svet popolnoma odmrli. Nobenih obiskov ne trpi in tudi ne dovoli, da bi mu brali pisma, ki prihajajo vsak dan. Dostikrat minejo cele ure, ne da bi spregovoril besedo. Včasih obide pri njem človeka misel, da ni zgubil samo pogleda, temveč tudi govor. Ako bi utegnil kdaj, kadar bova oba pri njem, izraziti željo za pogovor z menoj na samem, ne odhajate iz sobe, temveč se le nekam umaknite. Koristilo vam bo pri postrežbi. Kakor sem dejal, glavno je, da ga vrnete spet dejavnemu življenju — res da življenju slepeca, o katerem pa ni treba misliti, da bi bilo brezplodno. Zdi se, da je minila nevarnost glede ran, bo smel vstajati in se gibati, pri tem mu bosta služila najbolj sluh in tip. Po poklicu je umetnik, in četudi je zdaj konec s slikanjem, je na svetu še mnogo drugega, s čimer se bo mogel kljub svoji slepoti koristno baviti.«

Za trenutek je pomolčal, potem pa, kakor bi mu šinila v glavo dobra misel, hitro vprašal:

Celoletna naročnina na: Leposlovno in ljudsko knjižnico 7 vezanih knjig mesečno Din 23.— Zbirko domačih pisateljev 3 vezane knjige mesečno Din 11.— Zbirko mladinskih spisov 4 vezane knjige mesečno Din 9.— JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

Ali ste si že ogledali NAŠ SEJEM

NIKDO VAS NE BO VPRASAL, CE KUPITE
KAJ ALI NE. BUFET NA RAZPOLAGO.

ANT. KRISPER

LJUBLJANA
MESTNI TRG 26

Meteor pade z neba

26.

Vojna na »morjuc« se prične...

Copyright by Polir Lederer 431

»No, kaj bi pa vi radi, dečki?« je vprašal čolnar Puhač.
»Prositi smo vas prišli, da bi nam posodili splav,« je svečano povedal Tinček.

»Pa imate kaj cvenka v žepu?« je vprašal čolnar.
»Denarja zaenkrat še nimamo,« je odgovoril Tinček, »ampak sveto vam obljubimo, da vam bomo splav bogato poplačali, kadar premagamo sovražnika in dobimo ukradeni meteor nazaj.«

»Hm, hm,« je zagodrnjal čolnar, »ne vem, če bo iz te moke kaj kruha. Kaj pa, če vas sovražnik premaga in razbije splav, vas pa pomeče v vodo kot mlade mucke?«

»Brez skrbi!« je rekel Tinček in se junaško izprsil. »Kar tako se pa že ne damo. Moško besedo vam dam, da boste prišli do svojega denarja.«

»Pa naj bo, no,« se je čolnar nazadnje udal in odvezal splav.

Dečki so se skobacali na splav in ga začeli pomikati dalje. Tinček se je bil medtem tako navdušil za boj s Škorpionom in Gorilo, da je kar žarel od vneme. Da ne bi zgorel pri živem telesu, se je hitro slekel in skočil v vodo.

»Le glej, da se preveč ne ohladiš!« ga je posvaril Tinček.
»V boju s sovražnikom bomo tvoj ogenj še krvavo potrebovali!«

Zahtevajte povsod naš list!

Odšla je k Bogu ljuba ženka in nepozabna mamica

Ganoni Frančiška roj. Ponikvar

Pokopali jo bomo v soboto 6. februarja ob pol treh iz splošne bolnišnice k Sv. Križu.

Prosim vse, ki ste jo poznali, da jo ohranite v blagem spominu.

Ljubljana, dne 4. februarja 1937.

Josip, soprog, Ciril, sin, in ostalo sorodstvo.

5405-6206

Lepi, lahki in poceni plesni čevlji iz
Črep de China v črni in beli barvi.
Stanejo samo din. 69.-

69.-

5305-72

Za društvo, posete in ples, krasni
čevlji iz semisa z finim okrasom in
visoko peto. Dajmo ih po din 129.-

129.-

99.-

5105-1206

Krasni in elegantni plesni čevlji iz
srebrnega usnja. Trajejo celo sezono.
odgovarjajo trileti vsake barve.
Vendar stanejo samo din. 99.-

149.-

1837-21

K svetani obleki, lepe in lahke moške
polčevlje iz najfinjšega laza
Stanejo samo din. 149.-

99.-

5805-69

Najprilagodnejši čevlji
za vsako svečano priložnost iz laka
z lepim okrasom in visoko peto.
Cena je din. 99.-

149.-

1337-21

Elegantni moški polčevlji za vsako
svečano priložnost kombinirani z
lakom in črnim semisom. din. 149.-

29.-

49.-

Naše nogavice so znane kot najpreznejše
in najboljše. Iste barve k vsaki točletu. Stanejo
samo din. 29.- Čista svila, 'Kraljica' din. 49.-

Rata

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.-; ženitovanjski oglesi Din 2.-. Najmanjši znesek za mali ogles Din 10.-. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm široka pletilna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Raz potkraj! — Le napreši
Kaj želiš si, nam povej
Službe so na razpolago,
tu iskanje ni predraga.

Kuharico

(mlajša mož), z dobrimi
spričevall, rabim s 1. III. Pozimi manjša plača, poleti sezonska. Eventuelno nastopi lahko takoj. Ponudbe z natančno navedbo poslati na: P. Rajh, hotel-kavarna, Ormož. (b)

Službe iščejo

Težko biti je brez kruha.
Glad mami samo, lenuha
S par vraticami poboraj,
vse dobil boš, — nič ne
maraj.

Vrtnar

samostojen, neženjen, s
23 letno prakso, z odličnimi
spričevall in priporočili —
išče stalno službo za ma-
rec 1937. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Pridene«
št. 1663. (a)

Vajenci

Ce hočeš mošt-ri biti
učeni se mlad učiti
Na stara leta bok veseli
oglasom našim hvalo pošl

Vajenko

za damsko frizersko obrt
sprejme salon Navinšek,
Selenburgova ulica. (v)

Prodamo

Nogavice, rokavice

In pletenine Vam nudi v
veliki izbiri najugodnejše
in najcenejše trvdka Karl
Prelog, Ljubljana, Židov-
ska ulica in Start trg. (1)
ki zna šivati, išče zapo-

2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CESTA

Graščina Križovljan grad

pošta in železnica Ormož,
proda 397 močnih hrastov
na panju, katere se lahko
ogleda dnevno. Ponudbe
oddati graščini do 20. fe-
bruarja 1937. (1)

Na vsa zimska oblačila

dajemo 15—20% popusta
Pri Preskerju, Sv. Petra
cesta 14. (1)

Jajca

sveža, zajamčena, komad
75 para, zaboj 720 kom.
la. cvetlični med 10 kg
155 Din, 30 kg 420 Din;
suhe slive, debele, 10 kg
64 Din, 50 kg 230 Din —
franko voznina, razpošilja
G. Drechsler, Tuzla. (1)

Stanovanja

Od Ljubljane pa do Kranja
točen iščeš stanovanja,
le zakaj ne inseriraš!

Trisobno stanovanje

»Kopalnico se odda: Rim-
skega c. 7-II. Gledališka
ul. 7-II. Beethovnova ul.
15, II.-III. (8)

Trisobno stanovanje

oddam. Sv. Petra cesta 14,
trgovina. (8)

Enosobno stanovanje

parterno, sončno, z ve-
randa, takoj oddam. Sta-
ničeva 8. (8)

Oddam več stanovanj

takoj ali pozneje. Poja-
snila: Cojzova cesta, Ciber.

Dvosobno stanovanje

moderno, s kopalnico, ka-
binetom — takoj oddam
(550 Din). — Vprašati:
Trafika »Pasaža«. (8)

SOBE

Naj bo zima, naj bo leto,
sobica imaš najeto,
pačš zanjto stu dinarjev.
na si v miru — brez
viharjev

Odda se soba

boljšemu gospodu. Vidov-
danska cesta 4. (8)

Zasluzek

Kolporterje

podjetne, za Ljubljano in
druga mesta iščemo. Pi-
šite na »Posebne izdaje«
Ljubljana. (2)

Naročajte in širite

»SLOVENCA«

Posrestva

Posrestva dela ti skrbi!
Oglas tvoj kupca brž dobi.
A če v skrbeh si za denar,
hoš hito kupil gospodar!

Prodaj vilo

na Prulah, komfortno, z
lepim zasajenim in ogra-
jenim vrtom. Samo resno
ponudbo upravi »Sloven-
ca« pod »Lepa lega« 1759.

Lepo parcelo

sončno, za strnjn sistem
trnadstropnih hiš — pro-
dam v centru mesta. Res-
ne ponudbe upravi »Slo-
venca« pod »420 m²« 1753.

Hišo z gostilno in pekarijo

prodam ali dam v najem
samo poštenemu, delav-
nemu najemniku v Med-
vodah. Vprašati: Avgu-
stin, Reteče 5. (p)

Denar

Denar — sveta vianari!
Le plačaj nar oglasov,
pa kmalu tvoj časov
zasije tebi zar

Lepa eksistenca se nudi

osebi, ki razpolaga z Din
12.000 gotovine. Ponudbe
upravi »Slovenca« Mari-
bor pod »Lepa bodočnost«
št. 1752. (d)

POMLADNI LIPSKI SEJEM 1937

ZAČETEK 28. FEBRUARJA

60% popusta na vozovnicah nemških železnic
znatni popusti na železnih drugih držav

Vsa pojasnila da eta častna zastopnika:

ING. G. TONNIES, LJUBLJANA, Tvrševa c 33 — Tel. 27-62
JOŽEF BEZJAK, MARIBOR Gosposka ul. 25 — Tel. 21-97
in ZVANIČNI BIRO LAJPCISKOG SAJMA, BEOGRAD,
Knez Mihajlova 33/I — Telefon 24311